

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 08.03.2004
KOM(2004) 158 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**Midtvejsevaluering af programmet Ungdom 2000-2006
(for perioden 2000-2003)**

Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING	4
1.1.	Begrundelse for evalueringen	4
1.2.	Rapportens sigte	4
1.3.	Metoder	4
	1.3.1 Informationskilder	4
	1.3.2 Centrale spørgsmål i evalueringen	5
2.	RAMMER OG KONTEKST FOR PROGRAMMET	6
2.1.	Historisk baggrund	6
2.2.	Målsætninger	7
2.3.	Udviklinger på ungdomsområdet siden 2000	7
3.	IVÆRKSÆTTELSE AF UNGDOMSPROGRAMMET	8
3.1.	Forudgående overordnede betragtninger over programmet Ungdom	8
	3.1.1. Generelle og specifikke målsætninger	8
	3.1.2. Operationelle målsætninger	8
3.2	Programmeringens sammenhæng med den overordnede kontekst	9
	3.2.1. Målsætningernes relevans i forhold til problemstillingen	9
	3.2.2. Konklusioner	10
3.3.	Operationelle aspekter af programmet Ungdom	10
	3.3.1. Beskrivelse	10
	3.3.2. Resumé af gode erfaringer og vanskeligheder	10
	3.3.3. Vurderinger af de operationelle aspekter	12
	3.3.4. Konklusioner	13
3.4.	Aktion 1 Ungdom for Europa	14
	3.4.1. Rammerne for aktionen	14
	3.4.2. Gennemførelse af aktionen	14
	3.4.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet	15
	3.4.4. Konklusioner vedrørende aktionen	17
3.5.	Aktion 2 Europæisk volontørtjeneste	17
	3.5.1. Rammerne for aktionen	17
	3.5.2. Gennemførelse af aktionen	18
	3.5.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet	19
	3.5.4. Konklusioner vedrørende aktion 2	21
3.6.	Aktion 3 Ungdomsinitiativer	23
	3.6.1. Rammerne for aktionen	23
	3.6.2. Gennemførelse af aktionen	23
	3.6.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet	24
	3.6.4. Konklusioner vedrørende aktion 3	26
3.7.	Aktion 4 Fælles aktioner	27
	3.7.1. Rammerne for aktionen	27
	3.7.2. Gennemførelse af aktionen	27
	3.7.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet	28
	3.7.4. Konklusioner vedrørende aktion 4 – Supplerende foranstaltninger	29
3.8.	Aktion 5	29
	3.8.1. Rammerne for aktionen	29
	3.8.2. Gennemførelse af aktionen	29
	3.8.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet	31
	3.8.4. Konklusioner vedrørende aktion 5	33

3.9.	Aktioner med tredjelande	34
3.9.1.	Rammerne for aktionerne.....	34
3.9.2.	Gennemførelse af aktionerne	35
3.9.3.	Analyse af aktionernes effektivitet og produktivitet.....	36
3.9.4.	Konklusioner vedrørende aktionerne med tredjelande	38
4.	SAMLET EVALUERING AF PROGRAMMET	39
5.	ANBEFALINGER.....	42
5.1.	Anbefalinger for de enkelte aktioner	42
5.1.1	Anbefalinger på tværs af de forskellige aktioner	42
5.1.2	Anbefalinger vedrørende aktion 1	46
5.1.3	Anbefalinger vedrørende aktion 2	46
5.1.4	Anbefalinger vedrørende aktion 3	48
5.1.5	Anbefalinger vedrørende aktion 4	49
5.1.6	Anbefalinger vedrørende aktion 5	50
5.1.7	Anbefalinger vedrørende partnerskabet mellem Europarådet og Kommissionen om den europæiske uddannelse af ungdomsledere.	52
5.1.8	Anbefalinger vedrørende aktioner med tredjelande.....	52
5.2.	Sammenfatning af anbefalingerne.....	55
6.	KONKLUSION	55
	Bilag 1	57
	Bilag 2	58
	Bilag 3	65

1. INDLEDNING

1.1. Begrundelse for evalueringen

Nærværende rapport er et resultat af forpligtelsen til at føre tilsyn med programmet Ungdom og evaluere det i henhold til artikel 13 i afgørelse nr. 1031/2000/EF¹. Denne evaluering er efter overenskomst med medlemsstaterne foretaget et år tidligere, for at Kommissionen kan tage hensyn til konklusioner og anbefalinger, når den skal forelægge et forslag til retsgrundlag for den kommende generation af programmer på ungdomsområdet.

For at sikre en så fuldstændig evaluering som muligt indeholder denne rapport en sammenfatning af de virkningsundersøgelser, som medlemsstater og programlande har forelagt, og de eksterne evalueringer, der er gennemført, idet resultaterne af seminarer, Kommissionen har afholdt, og tematiske arbejdsgrupper, den har nedsat, også er medtaget, således at der kan præsenteres en samlet midtvejsstatus for programmet.

1.2. Rapportens sigte

På grundlag af resultaterne af denne rapport vil der kunne foretages en justering af det nuværende program Ungdom, og der vil kunne tages hensyn hertil i forbindelse med forberedelsen af det kommende program for unge.

1.3. Metoder

1.3.1. Informationskilder

Rapporten bygger på forskellige informationskilder, der er sammenfattet her. Arbejdet er udført af Kommissionens tjenestegrene på grundlag af de forskellige bidrag, der er indkommet i løbet af de sidste ti måneder. Udarbejdelsen af rapporten er sket efter principperne for en meta-evaluering.

Undersøgelserne af virkningen (jf. bilag 1), som medlemsstaterne og programlandene har fremlagt, har fulgt den af Kommissionen foreslåede metodevejledning (jf. bilag 2). Disse undersøgelser er på de nationale myndigheders ansvar udarbejdet af eksterne eksperter med støtte fra de nationale kontorer.

Undersøgelserne af virkningen er blevet suppleret af en række særlige undersøgelser, så der kan gives en så fuldstændig status som muligt over programmet og fremsættes operationelle anbefalinger.

Der er tale om følgende informationskilder:

- Først og fremmest de rapporter, medlemsstaterne og *de lande, der deltager i programmet (programlande)*, har udarbejdet om virkningerne af aktion 1, 2, 3 og 5 under programmet Ungdom
- Evaluering af ordningen med nationale kontorer i 2002

¹ EFT L 117 af 18.5.2000, s. 1.

Analyse af gennemførelsen af bestemmelserne om medlemsstaternes og Kommissionens ansvarsområder vedrørende de nationale kontorer for programmerne Socrates, Leonardo og Ungdom.

- Seminar om ”evaluering af procedurerne” for programmet Ungdom i marts 2003

Seminarer blev afholdt med deltagelse af repræsentanter for et udsnit af støttemodtagende organisationer (46 fra 21 programlande) og eksterne eksperter for at drøfte programmets aktuelle procedurer og værktøjer og foretage en evaluering heraf.
- Ekspertmøde om aktion 3 i februar 2003

Dette møde blev afholdt med nationale eksperter og de nationale kontorer for at evaluere virkningerne af programmets nye aktion 3 (initiativprojekter)
- Aktionsgruppe på tværs af udvalg, den 4. juli 2003

Denne gruppe gjorde status over evalueringen af denne aktion, der åbner mulighed for at lave fælles aktioner med Socrates- og Leonardo-programmerne.
- Arbejdsgruppe vedrørende aktion 5, maj 2003

Aktion 5 genoptager støtteforanstaltningerne og fortjente på baggrund af sine forskellige elementer en særlig analyse.

Evalueringsworkshoppene vedrørende aktion 5 samlede 20 eksterne eksperter (bl.a. ungdomsledere, repræsentanter for ngo'er og modtagere af støtte til store projekter), der sammen med repræsentanter for Kommissionen, de nationale kontorer, SALTO og kontoret for faglig bistand evaluerede den nuværende aktion 5, udarbejdede forslag til dens udvikling på kort og mellemlang sigt og til den rolle, den kan spille i det fremtidige program Ungdom.
- Evaluering tredjelande

Der blev mellem juni og september 2001 foretaget en ekstern evaluering af Euro-Middelhavsprogrammet for unge. Mellem marts og september 2003 blev der foretaget en ekstern evaluering af samarbejdet med tredjelande (ud over dem, der deltager i Euro-Med), og der blev afholdt et evalueringsseminar i februar 2003 med støttemodtagere og de nationale kontorer.
- Ekstern evaluering af partnerskabet mellem Europarådet og Kommissionen vedrørende den europæiske uddannelse af ungdomsledere.

1.3.2. Centrale spørgsmål i evalueringen

Evalueringen af programmet blev især koncentreret om:

- Programmets interne og eksterne relevans
- Programmets virkning på de direkte støttemodtagere

- Virkningen på systemerne (nationale forvaltninger, lovgivninger og politikker)
- Operationelle mekanismer
- Resultater for de enkelte aktioner

2. RAMMER OG KONTEKST FOR PROGRAMMET

2.1. Historisk baggrund

EF-handlingsprogrammet for unge blev etableret ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1031/2000/EF af 13. april 2000.

Det overtager de aktiviteter, der er blevet gennemført siden 1988 gennem tre generationer af programmet "Ungdom for Europa" samt programmet "Europæisk volontørtjeneste for unge", der blev lanceret i 1998.

I slutningen af 1980'erne fokuserer udviklingen af de første EU-aktiviteter for unge på "udveksling af unge", der har til formål at bevidstgøre unge om den europæiske virkelighed gennem aktiviteter uden for den formelle uddannelsessektor.

Blandt de elementer, der udgør merværdien af programmet "Ungdom for Europa", ved lanceringen i 1988, kan bl.a. andet nævnes, at det bidrager til at gennemføre politikken for at fjerne hindringerne for personers frie bevægelighed og fremme borgernes Europa. Disse initiativer falder sammen med det nye skub, der bliver sat i den europæiske integration med vedtagelsen af fællesakten, indførelsen af det indre marked og ønsket om at skabe en egentlig europæisk bevidsthed.

Der sker en kvalitativ ændring af programmet midt i 1990'erne med indførelsen af volontørtjenesten, der i 1998 bliver til den europæiske volontørtjeneste. Dette nye afsnit giver unge mulighed for at erhverve kompetencer i et uformelt miljø i en europæisk sammenhæng og gennem deres deltagelse yde et direkte bidrag til samfundet.

Indførelsen af den europæiske volontørtjeneste påvirker også direkte støtteordningerne for aktiviteter for ungdommen, dels gennem netværkssamarbejde på EU-plan mellem ngo'er, som modtager unge volontører, dels ved at medlemsstaterne tilpasser sig indførelsen af denne nye aktion.

Dette nye initiativ bliver taget på et tidspunkt, hvor EU for at gøre noget ved ledigheden lancerer sin strategi for beskæftigelsen, hvor livslang uddannelse spiller en grundlæggende rolle. Det er også på det tidspunkt, mange medlemsstater indleder overvejelser om volontørtjeneste, mens den obligatoriske militærtjeneste gradvist erstattes af et professionelt militær.

En anden væsentlig ændring sker i 1990'erne, da programmet gradvist åbnes for lande uden for EU, bl.a. kandidatlandene og EFTA-landene, men også landene i Middelhavsområdet. Også her udvikler programmet sig helt i overensstemmelse med de vigtige udviklingstendenser i international politik.

Samarbejdet med tredjelande på ungdomsområdet under programmerne Ungdom og Euro-Med Ungdom indgår i videreførelsen af tidligere EU-aktioner/-programmer, der har været i

gang siden 1992. Samarbejdet, som i starten var begrænset til de central- og østeuropæiske lande, SNG, Maghreb-landene og Latinamerika, blev i 1995 forsøgsvis udvidet til 12 partnerlande i det sydlige Middelhavsområde, visse lande i Sydøsteuropa og til Afrika. Der blev i 1999 iværksat et program specifikt rettet mod Middelhavspartnerlandene, som i betydelig grad blev medfinansieret via MEDA-budgetposten.

Som det kan ses, bliver der fra 1988 skabt EU-initiativer på ungdomsområdet i samklang med udviklingen i den europæiske integration.

2.2. Målsætninger

Programmet Ungdom, der iværksættes som led i afgørelse nr. 1031/2000/EF, viderefører målsætningerne for de to foregående programmer "Ungdom for Europa" og "Europæisk volontørtjeneste" for at sikre kontinuiteten. Det indeholder fire overordnede målsætninger for støtten til uformelle uddannelsesaktiviteter.

For at opfylde disse mål har programmet fået tildelt en bevilling på 520 mio. EUR for perioden 2000-2006. Desuden er programmet åbent for kandidatlande og EFTA-lande, som er medlemmer af EØS.

2.3. Udviklinger på ungdomsområdet siden 2000

Med Kommissionens vedtagelse i 2001 af hvidbogen "Et nyt afsæt for europæisk ungdom" tager samarbejdet på ungdomsområdet et virkeligt opsving. Hvidbogen er resultatet af en omfattende europæisk og national høring af regeringer, offentlige myndigheder, forskere, aktører i ungdomsmiljøet og de unge selv. Høringen gav mulighed for at strukturere samarbejdet på ungdomsområdet.

Denne proces førte til, at Rådet i maj 2002 vedtog rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet, hvori det bl.a. defineres, for hvilke specifikke prioriterede områder (*deltagelse, information, frivilligt arbejde, bedre viden om unge*) medlemsstaterne har besluttet at udvikle en åben koordinationsmetode.

Resultaterne af arbejdet for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet fører til, at dette område struktureres, og at finansieringsinstrumentet øremærkes stadig mere direkte.

Iværksættelsen af den åbne koordinationsmetode førte i november 2003 til, at Rådet² vedtog følgende fælles målsætninger for *inddragelse og orientering* af unge:

Fælles målsætninger for inddragelse

- Inddragelse af de unge i samfundslivet
- Bedre inddragelse af de unge i det repræsentative demokratiske system
- Støtte til forskellige måder at lære at deltage på.

² EFT C 295 af 5.12.2003, s. 6.

Fælles målsætninger for information

- Unge menneskers adgang til informationstjenester
- Kvalitetsinformation
- Unge menneskers deltagelse i udformning og formidling af information.

3. IVÆRKSÆTTELSE AF UNGDOMSPROGRAMMET

3.1. Forudgående overordnede betragtninger over programmet Ungdom

3.1.1. Generelle og specifikke målsætninger

De generelle målsætninger for programmet følger af det retsgrundlag, programmet bygger på, dvs. traktatens artikel 149 om uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom og nærmere bestemt stk. 2 hertil, hvori det bl.a. hedder, at målene for Fællesskabets indsats er ”at tilskynde til udvikling af udvekslingen af unge og ungdomsledere”.

Programmets fire specifikke målsætninger fremgår af afgørelse nr. 1031/2000/EF:

- a) at fremme de unges aktive bidrag til de europæiske integrationsbestræbelser gennem deltagelse i tværnationale udvekslinger inden for Fællesskabet eller med tredjelande for at skabe forståelse for den kulturelle mangfoldighed og de fælles grundlæggende værdier i Europa og således bidrage til at fremme overholdelsen af menneskerettighederne og bekæmpe racisme, antisemitisme og fremmedhad,
- b) at styrke de unges solidaritetsfølelse ved i højere grad at lade dem deltage i tværnationale, almennyttige aktiviteter, som gennemføres i Fællesskabet eller med tredjelande, især tredjelande, som Fællesskabet har indgået samarbejdsaftaler med,
- c) at fremme de unges initiativ, iværksætterånd og kreativitet, således at de kan deltage aktivt i samfundslivet, og derved fremme anerkendelsen af værdien af uddannelsesmæssige erfaringer, der er erhvervet i europæisk sammenhæng uden for det formelle uddannelsessystem,
- d) at styrke samarbejdet på ungdomsområdet ved at fremme udvekslingen af god praksis, uddannelsen af ungdomskonsulenter/-ledere og udviklingen af nyskabende aktioner på fællesskabsniveau.

3.1.2. Operationelle målsætninger

For at gennemføre de specifikke målsætninger er programmet opdelt i fem forskellige aktioner:

- Aktion 1 – Ungdom for Europa
 - 1.1 - udvekslinger af unge inden for Fællesskabet
 - 1.2 - udvekslinger af unge med tredjelande
- Aktion 2 – Europæisk volontørtjeneste

- 2.1 - europæisk volontørtjeneste inden for Fællesskabet
- 2.2 - europæisk volontørtjeneste i tredjelande
- Aktion 3 – Ungdomsinitiativer
- Aktion 4 – Fælles aktioner
- Aktion 5 – Supplerende foranstaltninger
 - 5.1 - uddannelse og samarbejde for personer, der er involveret i ungdomspolitik
 - 5.2 - information af unge og undersøgelser på ungdomsområdet
 - 5.3 - information og forøgelse af foranstaltningernes synlighed
 - 5.4 - støtteforanstaltninger

I forbindelse med programmet er de operationelle målsætninger tydeliggjort gennem beskrivelsen af de foranstaltninger, der har til formål at opfylde de specifikke målsætninger, og som er anført i afgørelse nr. 1031/2000/EF med følgende ordlyd:

- støtte til unges mobilitet på tværs af grænserne,
- støtte til anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) på ungdomsområdet,
- støtte til udvikling af samarbejdsnetværker på europæisk plan, som giver mulighed for udveksling af erfaringer og god praksis,
- støtte til tværnationale projekter, som kan styrke unionsborgerskabet og de unges engagement i Unionens udvikling,
- fremme af sprogkunderskaber og forståelse for andre kulturer,
- støtte til pilotprojekter på grundlag af tværnationale partnerskaber, der sigter mod udvikling af innovation og kvalitet på ungdomsområdet,
- udvikling på europæisk plan af metoder til analyse og opfølgning af politikker på ungdomsområdet og deres udvikling (f.eks. databaser, nøgletal, gensidigt kendskab til ”systemer”) samt af metoder til udbredelse af god praksis.

3.2. Programmeringens sammenhæng med den overordnede kontekst

3.2.1. Målsætningernes relevans i forhold til problemstillingen

Med hensyn til den interne sammenhæng i programmet kan man se, at de forskellige målsætningsniveauer, overordnede, specifikke og operationelle, hænger harmonisk sammen med undtagelse af to operationelle målsætninger: ”støtte til anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) på ungdomsområdet” og ”fremme af sprogkunderskaber og forståelse for andre kulturer”, der i højere grad er specifikke end operationelle målsætninger for programmet.

Med hensyn til programmets sammenhæng med den globale kontekst kan man sige, at det til dels hænger sammen med den aktuelle virkelighed, især siden der blev etableret rammer for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet. Siden den første generation af ungdomsprogrammet har det nemlig gradvist udviklet sig til at opfylde de specifikke behov, der er opstået. Vedtagelsen af rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet har struktureret ungdomsområdet og givet det en selvstændig dimension. De generelle målsætninger for disse nye rammer bør derfor medtages i programmet, og der bør tages hensyn til bl.a. de nye prioriteter som *inddragelse*, *information* og *bedre viden om unge*, men også alle de nyskabende elementer vedrørende *volontørtjeneste*, der er kommet frem siden vedtagelsen af udkastet til forfatningstraktat.

Der er generelt en god intern sammenhæng i programmet. Hvad programmets sammenhæng med den globale kontekst imidlertid angår, passer det ikke længere helt til de aktuelle realiteter. Det betyder ikke, at programmet ikke hænger sammen med den kontekst, det indgår i, men det tager ikke hensyn til de nye elementer, der er indført gennem samarbejdet på ungdomsområdet.

3.2.2. Konklusioner

Lovgiverne har fastsat målsætningerne for programmet i afgørelsen; det er derfor nødvendigt at søge mulighederne for fleksibilitet inden for disse rammer for at kunne tilpasse programmet til ændringerne i konteksten. Det fremtidige program vil lettere kunne tage hensyn til rammerne for samarbejdet på ungdomsområdet. Dette nye retsgrundlag skal desuden være tilstrækkeligt fleksibelt til, at det gradvist kan tilpasses den fremtidige udvikling i samarbejdet på ungdomsområdet.

3.3. Operationelle aspekter af programmet Ungdom

3.3.1. Beskrivelse

Forvaltningen af programmet Ungdom, som for store deles vedkommende er overdraget til de nationale kontorer, sker efter administrative standardprocedurer, der i princippet følges af de nationale kontorer i alle deltagerlandene. I forbindelse med midtvejsevalueringen af programmet blev der via de nationale kontorer udsendt et spørgeskema til alle de omfattede organisationer. Formålet var at bede støttemodtagerne om at måle gennemsigtigheden af de procedurer og værktøjer, som i øjeblikket bruges i den almindelige forvaltning af programmet og se på, hvor effektivt de fremmede adgangen til programmet. Spørgsmålene vedrørte hovedsagelig adgangen til programmet, ansøgningsprocedurer, beslutningstagning og præsentation af rapporter samt regler for tildeling af støtte.

3.3.2. Resumé af gode erfaringer og vanskeligheder

Følgende budskaber fremkom under høringsprocessen:

Programmets image (information og reklame): kvaliteten af informationerne om programmet Ungdom er blevet klart bedre gennem dokumentation, nationale og regionale arrangementer og internettet. I de seneste år er informationen blevet bedre tilpasset de unge. Dog er brugervejledningen ikke tilstrækkeligt klar, og den bør omarbejdes, så den får en mere behagelig stil og form i stedet for at blive ændret hvert år.

Den manglende synlighed gør sig især gældende på politisk plan.

Adgang til programmet: For de fleste organisationer er det nationale kontor let tilgængeligt. Dog er de nationale kontors manglende geografiske nærhed en hindring for små lokale organisationers adgang til programmet, især organisationer i fjerntliggende landdistrikter og byområder. Dog er de nationale kontorer, der har et netværk af lokale og/eller regionale informationskontorer mere tilgængelige for dem, og kan således yde dem en bedre støtte.

Sammenhæng i programmets gennemførelse: De nationale kontorer behandler ansøgningerne rimeligt og lever op til godkendelsesraten. Dog er de divergerende beslutninger, der træffes af de nationale kontorer, en uafviselig kilde til problemer for partnerorganisationer, som søger. Dette problem opstår især i tilfælde af projekter, der modtager midler af flere omgange, og hvis forskellige afsnit evalueres af et andet nationalt kontor uden forudgående samråd kontorerne imellem. Det er derfor nødvendigt at gøre udvælgelses- og beslutningssystemet mere gennemsigtigt, mere sammenhængende og mere konvergent i alle programlandene.

Ansøgning: Den nuværende kalender, der bygger på en procedure i fem etaper (tre for samarbejdsprojekter med tredjelande), opfylder de fleste støttemodtagers behov.

Ansøgningsblanketterne er udformet, så de kan bruges af erfarne ungdomskonsulenter/-ledere, men passer ikke til alle unge. Visse spørgsmål er for præcise til projekter, der kun er i forberedelsesfasen.

I den sammenhæng er ansøgningsprocedurerne for henholdsvis mikroprojekter (bilaterale/trilaterale projekter = finansiering af flere omgange) og makroprojekter (multilaterale projekter, hvor der er mindst fire partnerorganisationer = normalt fælles ansøgning til det nationale kontor i værtslandet) blevet debatteret. Hver procedure havde sine tilhængere; små organisationer foretrak således mikroprojekter, store foretrak makroprojekter.

Europæiske ngo'er, der arbejder i ungdomssektoren, har ligeledes anmodet om en forenkling af ansøgningsproceduren gennem et ansøgningssystem for flere projekter i forbindelse med mange aktioner frem for et ansøgningssystem for kortvarige, enkeltstående projekter.

Årsagerne til afvisning af et projekt skal forklares i detaljer for at lette og fremme en ny ansøgning.

Finansielle regler: Systemet med faste forudbestemte satser og faste beløb er retfærdigt og mere brugervenligt end det foregående, der var baseret på procentsatser. Det er imidlertid ikke fleksibelt, hvilket skaber vanskeligheder for meget dårligt stillede grupper, som marginaliserede unge, for det er svært for dem at finde en medfinansiering.

Udbetaling af støttemidler: I princippet skal meddelelse om udvalgte projekter og forudbetaling af støtte (75 %) til støttemodtagerne ske mindst en måned før projektets påbegyndelse. Men visse programlande fik først sent kendskab til, hvilke projekter der var udvalgt, og Kommissionen var længe om at udbetale støtten til projekter, som var blevet vurderet og udvalgt centralt. Disse forsinkelser var i visse tilfælde årsag til, at de berørte projekter blev annulleret eller udsat, eller at partnere og deltagere blev udskiftet, hvilket satte organisatorerne og deres partnere i en meget vanskelig situation.

Evalueringsprocedure: Støttemodtagerne skal indsende deres endelige rapport senest to måneder efter projektets afslutning. De nationale kontorer og Kommissionen (i tilfælde af centrale projekter) evaluerer indhold og resultater og analyserer regnskaberne, før de foretager udbetaling af det resterende støttebeløb. Støttemodtagerne får dog normalt ikke feedback og

kommentarer i den forbindelse. Afholdelsen af opfølgningsmøder, evaluering og formidling af god praksis er væsentlige elementer i udviklingen af arbejdet med unge og strukturer for ungdommen.

Bestemmelser for de nationale kontorer: Den analyse af gennemførelsen af bestemmelserne for de nationale kontorer, der blev foretaget i 2002, og hvis resultater blev godkendt af programudvalget, viser, at de operationelle mekanismer og de ansvarsrammer, der herigennem blev fastlagt, i vid udstrækning har fungeret tilfredsstillende. Selv om den praktiske anvendelse i visse – dog meget begrænsede – tilfælde har været vanskeligere, har de indhøstede erfaringer tydeligt vist, at den samlede status over gennemførelsen kan betragtes som positiv. Derfor vil teksten i sin nuværende version fortsat være gældende i hele den periode, retsgrundlaget for programmet er gyldigt.

3.3.3. *Vurderinger af de operationelle aspekter*

Resultatet af seminaret om procedurerne kan evalueres som følger:

Programmets image: Brugervejledningen indeholder en beskrivelse i store træk af målsætningerne for programmet Ungdom, kriterierne for støtteberettigelse samt ansøgningsprocedurerne på deltagerlandenes hovedsprog. De fleste nationale kontorer fremstiller brugervenlige dokumenter i farver (generelt én brochure pr. aktion), der henvender sig til unge, og som derfor giver relevante informationer på en enkel og forståelig måde. Visse internetsteder er også interaktive og tilpasset et ungt publikum. Alle nationale kontorer må tilskyndes til at fremstille dokumentation og informationsværktøjer, der tiltrækker de unges opmærksomhed og vækker deres interesse og motivation.

Imidlertid formidles programmets målsætninger ikke altid til de relevante statslige myndigheder, især regionalt og lokalt. Derfor hindrer denne mangel på informationer adgangen til medfinansiering og støtte fra de lokale myndigheder, ja, ofte gøres den endog umulig.

De nationale myndigheder, de nationale kontorer og Kommissionen har en vigtig rolle at spille for at forbedre programmets image på politisk plan. Deres opgave kunne lettes, hvis man tilskyndede til at oprette partnerskaber både på lokalt myndighedsniveau og mellem lokale myndigheder. Arrangementer som ”europæiske ungdomsuger” spiller også en vigtig rolle for bevidstgørelsen af offentligheden på nationalt og lokalt plan.

Adgang til programmet: Programmets tilgængelighed og modtagernes geografiske nærhed på nationalt, regionalt og lokalt plan er vigtige aspekter i programmet. Visse lande kunne følge eksemplet fra dem, der har vedtaget regionale bestemmelser, nogle endelige og andre på forsøgsbasis, og dermed gøre programmet lettere tilgængeligt og mere imødekommende over for unge.

Sammenhæng i gennemførelsen af programmet: Selv om procedurerne er standardiserede, må visse nationale kontorer tilpasse dem deres nationale behov og/eller disponible ressourcer. Der kan konstateres en vis mangel på gennemsigtighed, især med hensyn til beslutningsprocessen ved tildeling af støtte, når nationale prioriteter kommer oveni eller træder i stedet for europæiske prioriteter. For at bevare en vis fleksibilitet er det derfor vigtigt, at de nationale kontorer sikrer en sammenhængende balance mellem europæiske prioriteter og nationale prioriteter samt en løbende dialog og et permanent samråd med de nationale kontorer.

Visse nationale kontorer går ind for at opretholde en finansiering i flere omgange, da det system hjælper dem til at vurdere aktivitetsmængden på grundlag af indkomne ansøgninger, mens de i tilfælde af multilaterale projekter ikke altid ved, hvor mange partnerorganisationer der er involveret i de projekter, som gennemføres i andre lande. Dog bør samråd mellem kontorerne blive obligatorisk i tilfælde af projekter med finansiering af flere omgange.

Projektf finansiering: Ansøgninger fra langvarige projekter med mange aktioner bør kunne medføre en forenklet ansøgningsproces og som følge heraf færre betalingsforsinkelser. Et sådant ansøgningssystem vil gøre det muligt for ungdomsorganisationer at søge på en række aktioner i stedet for at indsende én ansøgning pr. projekt. Mere langvarige projekter vil kunne gøre offentligheden mere bevidst om programmet og øge motivationen lokalt og således tiltrække ekstra finansiering.

Men det er nødvendigt at tage hensyn til små organisationers og dårligt stillede gruppers begrænsninger, for i deres tilfælde spiller mikroprojekter en grundlæggende rolle.

Evalueringsprocedure: Det er væsentligt, at støttemodtagerne får en evaluering af deres projekt, ikke blot når de ansøger, men også når de har afsluttet det. De nationale kontorer og Kommissionen må fremme deling af erfaringer og god praksis. Resultatet af projekterne skal påvirke både programmet og ungdomsstrukturer og -politikker. Der skal stilles ressourcer til rådighed for at gøre det lettere at afholde evalueringsseminarer på nationalt og europæisk plan.

3.3.4. *Konklusioner*

Opsummerende følger her en liste over anbefalinger fra evalueringen af de aktuelle procedurer for programmet:

- øge programmets politiske synlighed,
- oprette regionale og lokale informations- og kontaktcentre for at komme tættere på støttemodtagerne, indføre en støttestrategi i programmets forskellige faser (promotion, ansøgning, evaluering), især for marginaliserede unge,
- forenkle og lette ansøgningsprocessen administrativt, fremme og støtte af projekter med mange aktioner, men uden at fjerne små projekter,
- gøre beslutningsprocessen og udvælgelseskriterierne mere gennemsigtige og de nationale og europæiske prioriteter mere sammenhængende og afbalancerede i alle programlande,
- lette adgangen til programmet for dårligt stillede grupper og unge fra tredjelande ved at indføre en mere fleksibel mekanisme for tildeling af støtte,
- afholde årlige evalueringsmøder for nationale og europæiske støttemodtagere samt for landegrupper.

3.4. Aktion 1 Ungdom for Europa

3.4.1. Rammerne for aktionen

De specifikke målsætninger for aktion 1 er fastlagt i bilaget til afgørelse 1031/2000/EF om oprettelse af programmet for unge og lyder som følger:

”Fællesskabet støtter mobilitetsaktiviteter for unge af mindst en uges varighed, som gennemføres på grundlag af fælles projekter inden for Fællesskabet (for udvekslinger inden for Fællesskabet) mellem grupper af unge, der principielt er i alderen fra 15 til 25 år og har lovlig bopæl i en medlemsstat eller i et tredjeland (for udvekslinger med tredjelande, disse mobilitetsaktiviteter involverer mindst to medlemsstater).”

Disse aktiviteter, der er baseret på tværnationale partnerskaber mellem grupper af unge, og som indebærer de unges aktive deltagelse, sigter mod at give dem mulighed for at opdage og gøre sig bekendt med den sociale og kulturelle situation forskellige steder og at tilskynde dem til at deltage i eller iværksætte andre aktiviteter på europæisk plan. Der lægges navnlig vægt på deltagelse af unge, for hvem det er den første europæiske aktivitet, unge med færre muligheder og af mindre, lokale grupper uden erfaringer på europæisk plan.

Bilaterale gruppemobilitetsaktiviteter vil modtage støtte, hvis det er berettiget under hensyn til målgrupperne eller et særligt pædagogisk tiltag og udelukkende for udvekslinger mellem lande, der deltager i programmet.

Der kan i forbindelse med denne aktion ydes støtte til aktiviteter, som sigter mod at styrke de unges aktive inddragelse i projekter vedrørende gruppemobilitetsaktiviteter, især til aktiviteter med henblik på den sproglige og interkulturelle forberedelse af de unge.

3.4.2. Gennemførelse af aktionen

a) Samlet vurdering af aktionen

Aktion 1 åbner mulighed for at bidrage til de unges uddannelsesproces, blandt andet gennem udvekslinger, for at fremme deres bevidstgørelse om kulturernes mangfoldighed, lige muligheder, bekæmpelse af udstødelse, racisme og fremmedhad.

Aktion 1 fremmer etableringen af styrkede partnerskaber på alle niveauer mellem Kommissionen og medlemsstaterne, i de nationale kontorer, der har ansvaret for at gennemføre det, og mellem grupper af unge, der skal forberede og engagere sig i projekterne.

Aktion 1 bidrager til de unges ”uformelle” uddannelsesproces for at gøre dem bevidste om, at de er aktører, som deltager i opbygningen af EU-samarbejdet. Den giver dem en bedre forståelse for den europæiske mangfoldighed.

b) Operationelle mekanismer

Bilaterale udvekslinger er et instrument, der passer til en første europæisk erfaring for en ungdomsorganisation eller for grupper af unge, der har dårligere muligheder. Hvad de sidstnævnte angår, vil det være hensigtsmæssigt at reducere varigheden og indholdet af projekterne for at tilpasse dem bedre til deres behov.

Multilaterale udvekslinger giver en reel interkulturel europæisk dimension. Det er dog stadig en vanskelig etape at søge partnere til udvekslingerne. Partnerskabet er væsentligt, men de

forskellige partneres roller er ikke altid klar, blandt andet hvad angår fordeling af de økonomiske og organisatoriske ansvarsområder. Det er vigtigt at sikre, at de unge får en effektiv vejledning, og at de faktisk deltager gennem hele projektet. I den forbindelse nævner medlemsstaterne muligheden for, hvis programmet tillod det, at sænke minimumsalderen for at kunne få støtte til 13 eller endog 12 år for at tage hensyn til de unges modenhed til at deltage i denne aktion.

Når unge har deltaget i en udvekslingsaktion, bliver de normalt motiveret til at prøve andre af programmets aktioner eller andre EU-programmer som f.eks. Socrates eller Leonardo. Overgangsmuligheder mellem programmerne vil blive hilst velkommen.

Undersøgelsen af virkningen viser, at der er et ønske om anerkendelse af aktionens værdi, og at deltagerne bør kunne få et bevis for, at de har deltaget i en ungdomsudveksling.

Hvad angår iværksættelse af udvekslingsprojekter, nævner medlemsstaterne, at det er relevant i disses varighed at indregne den tid, der går til forberedelsen samt den tid, der skal til for at gøre status over gennemførelsen af projektet.

3.4.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet

Der er af budgettet for Ungdom bevilget 79,1 mio. EUR til aktion 1 til udvekslinger af unge mellem 2000 og 2002. 167 298 unge har således kunnet deltage i et af de 8 467 projekter, der blev finansieret af Kommissionen. Andelen af multilaterale projekter var 30 % i 2000 og nåede op på 40 % ved udgangen af 2002 i overensstemmelse med det mål, Kommissionen havde fastsat.

Virkninger for de unge

Undersøgelsen af virkningen har vist, at aktion 1 giver de unge i kandidatlandene mulighed for tværnational mobilitet i EU-landene, som de endnu ikke har haft mulighed for at opleve.

Det understreges i undersøgelsen af virkningen, at bilaterale udvekslinger er særdeles nyttige for unge, der har færre muligheder, f.eks. unge fra romaminoriteter, eller som bor i geografisk vanskelige regioner og for ungdomsorganisationer, for hvem det er den første europæiske erfaring.

For andre unge er programmet rettet mod udvekslinger af multilaterale grupper. En international erfaring får den unge til at vokse, men den kræver faste rammer. Endvidere bidrager udvekslinger af unge til at opøve færdigheder i andre sprog og interkulturel læring. Endelig er de et middel til at udvikle tolerance og gensidig respekt, udvide horisonten og give mulighed for dialog.

Takket være mobiliteten har de unge i øvrigt fået en større bevidsthed om deres rolle som europæiske borgere. Denne åbning mod Europa er en merværdi, som de unge kan udnytte på arbejdsmarkedet. Det skal imidlertid bemærkes, at selv om denne form for ikke-formel uddannelse ikke giver anledning til problemer for unge fra sociale miljøer med videregående uddannelse og/eller universitetsuddannelse, har dårligt stillede unge brug for en solid forberedelse inden udvekslingen.

For så vidt angår multikulturel læring og personlig udvikling, bevirker multiplikatoreffekten ofte, at unge, der har gennemført et udvekslingsprojekt, får lyst til selv at organisere et

udvekslingsprojekt eller til senere at udfolde deres kreativitet med mere individuelle projekter. Endvidere udviser de fleste et større engagement i lokalsamfundets aktiviteter.

Endelig er dårligt stillede unges adgang til programmet særdeles positivt som den første europæiske erfaring gennem bilaterale udvekslinger. Det skal ligeledes bemærkes, at programmet og især udvekslingsaktionerne, kan have en positiv virkning for unge fysisk og mentalt handicappede.

Virkning på ungdomskonsulenter/-ledere, organisationer og lokalsamfund

Med hensyn til aktion 1's virkning på socialarbejdere kan det siges, at denne aktion har sat fokus på betydningen af kvaliteten af disses arbejde, nødvendigheden af en specifik uddannelse i internationale, interkulturelle udvekslinger, nytten af netværkssamarbejdet mellem kompetente organisationer på ungdomsområdet og udvekslingen af god praksis samt betydningen af sprogkundskaber.

For ungdomsorganisationerne fremgår det generelt, at de følger de årlige prioriteter, der fastsættes af Kommissionen og de nationale kontorer, men at der er ydet en særlig indsats for projekternes kvalitet og de særlige regionale forhold.

Ungdomsledernes læring gennem erfaring med multilaterale udvekslinger har skabt et behov for formidling af god praksis, som bør styrkes. Ungdomsorganisationerne har en alt for stor arbejdsbyrde, og især er deres aktiviteter koncentreret i skoleferierne. I visse medlemsstater støtter kommunerne sig på deres netværk af venskabsbyer for at udvikle udvekslingerne.

Systematiseringen af partnersøgningen, netværkssamarbejdet mellem ungdomsorganisationer, og decentraliseringen af strukturer, der kan give unge mulighed for at lave udvekslingsprojekter, er positive eksempler på, hvordan denne aktion under programmet bliver forbedret.

Aktion 1 (Ungdom for Europa) under programmet anbefaler i tilfælde af organisationer med international erfaring til, at multilaterale projekter prioriteres (med mindst fire deltagerlande). Det virker derfor ikke motiverende på lokale ungdomsgrupper og -organisationer, hvor der er en konstant udskiftning af medlemmer, hvis bilaterale udvekslingsprojekter begrænses til nye og mindre erfarne ungdomsgrupper eller grupper af dårligt stillede unge. Selv om erfaringen ikke er ny for organisationen, er den det for deltagerne. Små organisationer, der arbejder med dårligt stillede grupper, finder de administrative opgaver, organisationen og forvaltningen af projekter med mange partnere, alt for tunge.

Multiplikatoreffekten ved udvekslingsprojekterne har især gjort sig gældende i lokal- og regionalsamfund, hvor interessen for Europa er vokset og har ført til, at der er oprettet nye ungdomsorganisationer.

Virkning på politikker, lovgivning og institutioner

Programmet Ungdom inspirerer medlemsstaterne, som ofte støtter identiske projekter, der ikke indgår i et program. Desuden skaber decentraliseringen af programmet, som bliver stadigt mere udbredt i de nationale kontorer, en multiplikatoreffekt og sikrer, at programmet bliver mere tilgængeligt for alle unge uden undtagelse.

For kandidatlandene er erfaringerne med ungdomsudvekslinger relativt nye, da de ikke tidligere har haft rigtig mulighed for at deltage i internationale udvekslinger.

Kommissionens årlige prioriteter respekteres og svarer ofte til nationale prioriteter. Imidlertid vil det være godt ikke at mangedoble antallet af prioriteter, og det er nødvendigt at undgå at skabe nationale prioriteter, der er uforenelige indbyrdes eller med europæiske prioriteter.

3.4.4. Konklusioner vedrørende aktionen

Ungdomsudvekslinger giver unge af forskellige nationaliteter mulighed for let at mødes i et miljø, hvor de kan udforske fælles temaer og opdage forskellige kulturer.

Den næsten fuldstændige decentralisering af denne aktion i kontorerne har bidraget til at gøre programmet mere tilgængeligt og mere naturligt for de unge, der bruger det.

Projekternes kvalitet bliver stadig bedre, idet der gøres et grundigere stykke arbejde af organisationer og øvrige partnere, der fungerer som projektledere.

Kontorerne udfører på det niveau et informations- og uddannelsesarbejde for projektlederne og afholder informations- og uddannelsesseminarer.

Der er alligevel behov for forbedringer, bl.a.:

- Oprettelsen af kvalitetspartnerskaber bør styrkes, især i multilaterale projekter. De nationale kontorer bør spille en større rolle i den sammenhæng.
- De nationale kontorer skal styrke deres indbyrdes forbindelser for at kunne yde partnerne en bedre service; dette er endnu vigtigere for bilaterale projekter, hvor finansieringen afhænger af flere nationale kontorer.
- Projekternes længde bør kunne reduceres for grupper af unge med dårligere muligheder.
- Minimumsalderen for deltagelse i en udveksling kan i nogle tilfælde sænkes til 12-13 år.
- De unge, der har deltaget i et udvekslingsprojekt, bør kunne få et bevis for deres deltagelse i en EU-aktion.
- Et udvekslingsprojekt skal være en aktion af længere varighed for de unge og skal inkludere projektforberedelse, projektgennemførelse og opgørelse af resultaterne af projektet for de unge efter afviklingen.
- Der bør kunne oprettes overgangsmuligheder mellem aktioner gennem opfølgende projekter af længere varighed.

3.5. Aktion 2 Europæisk volontørtjeneste

3.5.1. Rammerne for aktionen

Bilaget til afgørelse 1031/2000/EF om oprettelse af programmet for unge indeholder de specifikke målsætninger for den europæiske volontørtjeneste; især defineres en "ung volontør" som en person, der principielt er i alderen fra 18 til 25 år. Den unge volontør deltager i en konkret solidarisk aktivitet med henblik på at opnå såvel sociale som personlige evner og færdigheder, idet de bidrager til samfundet. Med henblik herpå deltager de unge

volontører i en anden medlemsstat end bopælsstaten eller i et tredjeland i en ulønnet nonprofitaktivitet, som har betydning for samfundet og er af begrænset varighed (højst 12 måneder). Den europæiske volontørtjeneste er baseret på partnerskab og ansvarsdeling mellem den unge volontør, sendeorganisationen og værtsorganisationen. Kommissionen attesterer de unge volontørers deltagelse i den europæiske volontørtjeneste.

For så vidt angår aktion 2.1 (Europæisk volontørtjeneste inden for Fællesskabet), hedder det i samme bilag vedrørende retsgrundlaget: ”Fællesskabet støtter en række tværnationale projekter (af begrænset varighed, i princippet fra tre uger til et år), der gør det muligt for de unge aktivt og individuelt at deltage i aktiviteter, der er med til at dække en række behov i samfundet på vidt forskellige områder, som samtidig giver erfaringer som led i den personlige læreproces med henblik på at erhverve sociale og kulturelle færdigheder. Projekterne skal sætte de unge i forbindelse med andre kulturer og sprog og give dem indblik i nye idéer og projekter i et multikulturelt civilsamfund...”

Der er indført flere prioriteter: udvikling af afsnittet med kortvarige projekter med henblik på at fremme de dårligst stillede unge volontørers adgang og sikre dem personlig støtte, indførelse af volontøraktiviteter som et nyt element i de eksisterende og/eller nye partnerskaber, inddragelse af organisationer, der endnu ikke har deltaget i europæisk volontørtjeneste, indførelse af nye områder og nyskabelser og bidrag til den lokale udvikling.

3.5.2. Gennemførelse af aktionen

a) Samlet vurdering af aktionen

Den europæiske volontørtjeneste (EVT) blev iværksat som pilotaktion i 1996. Nu indgår den i programmet Ungdom (2000-2006) med en budgetramme på ca. 25 mio. EUR om året. Der er således tale om en af de største aktioner under programmet Ungdom. Hvert år får ca. 3500 unge herigennem mulighed for at tilbringe mellem 6 og 12 måneder i udlandet. Der er oprettet et afsnit med projekter af kortere varighed specielt til dårligt stillede unge. Men EVT finansierer også projekter af større omfang, hvor der kan være op til 60 volontører på forskellige modtagesteder. I 2002 blev der udarbejdet en kollektiv volontørtjenesteordning, så der kan udsendes endnu flere volontører i forbindelse med særlige begivenheder på f.eks. sportsområdet.

b) Operationelle mekanismer

De fleste EVT-projekter forvaltes af de nationale kontorer. Det drejer sig hovedsagelig om langvarige individuelle EVT-projekter (bilaterale projekter, hvor der deltager en volontør), men der kan også være tale om kortvarige individuelle projekter eller gruppeprojekter (mellem 3 uger og 6 måneder) for dårligt stillede unge volontører. På centralt plan skelner man mellem to projektyper: dels projekter af europæiske dimensioner med deltagelse af mange partnerorganisationer og mange volontører, der sendes til forskellige modtagesteder, dels individuelle projekter, hvor europæiske ungdomsngo'ers sekretariater tager imod en volontør. Der er oprettet en godkendelsesprocedure for værtsorganisationer for EVT-projekter i programlandene i form af interessetilkendegivelser. Denne godkendelse er en forudsætning for at kunne indsende en støtteansøgning og skal sikre værtsprojekternes gennemsigtighed og kvalitet. Endvidere stiller kontoret for faglig bistand en hjælpetjeneste til rådighed for interesserede, volontører, organisationer og nationale kontorer, og varetager kommunikations- og rådgivningsopgaver.

3.5.3. *Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet*

Mellem 2000 og 2002 blev der bevilget i alt 66,5 mio. EU til EVT (2000: 20,7 mio. EUR, 2001: 23,9 mio. EUR, 2002: 21,9 mio. EUR). Antallet af indsendte projekter er til stadighed steget stærkt siden 2000 (en stigning på 15 % mellem 2000 og 2001 og på 21 % mellem 2001 og 2002). 17 703 værts- og sendeprojekter blev finansieret (2000: 5 423, 2001: 5 754, 2002: 6 526). Det samlede antal EVT-volontører nåede op på næsten 10 000 ved udgangen af denne første treårige periode (2000: 2 798, 2001: 3 430, 2002: 3 432), hvilket gav en betydelig stigning på 23 % mellem 2000 og 2001. Nu ser antallet ud til at have stabiliseret sig på omkring 3 500 volontører om året. I den forbindelse skal det bemærkes, at der er registreret ca. 6 000 bilaterale værtsprojekter til besættelse i EVT's online-database.

Virkninger for de unge

Den europæiske volontørtjeneste er et afgørende skridt i de unge volontørers liv, da det indebærer, at den unge engagerer sig aktivt i et projekt og beslutter at leve, lære og arbejde i op til 12 måneder i et andet land. Som følge af den europæiske volontørtjenestes fortrinsvis individuelle karakter og dens varighed bidrager den i de fleste tilfælde stærkt til den unges personlige udvikling og øger i høj grad hans/hendes selvtillid.

Der kan også meget ofte konstateres en ændring i volontørernes mål for uddannelse eller erhverv. Når de tidligere EVT-volontører kommer hjem igen, er de mere åbne og tolerante i deres måde at tænke og handle på og mere villige til at hjælpe. En anden vigtig multiplikatoreffekt er, at de tidligere volontører er mere tilbøjelige til at deltage i aktiviteter uden for det formelle uddannelsessystem eller tilskynde deresigestillede hertil.

EVT giver uden nogen tvivl de unge mulighed for at erhverve nye personlige, sociale, interkulturelle og tekniske kompetencer, hvilket kan hjælpe dem til at forbedre deres beskæftigelsesegnethed. Det veletablerede og velsmurte certificeringssystem anses i den forbindelse for at være meget vigtigt. Volontørernes almindelige tilfredshed med EVT er generelt meget høj.

Virkning på ungdomskonsulenter/-ledere, ungdomsorganisationer og lokalsamfund

Nye og uerfarne organisationer er konsekvent blevet inddraget og har været i stand til at skabe nye tværnationale og lokale partnerskaber. De fleste har fået et betydeligt løft i deres sædvanlige aktiviteter for volontører eller unge, for så vidt angår kvalitet, innovation og internationalisering. Mange organisationer har bekræftet, at de takket være ungdomsprogrammet har kunnet fastholde niveauet i deres ungdomsarbejde på internationalt plan.

Da de lokale myndigheder anses for at være støtteberettigede værts- eller sendeorganisationer, fungerer programmet for unge ofte som løftestang til at iværksætte internationale aktiviteter, som kommunerne tager initiativ til eller til at supplere eksisterende aktiviteter gennem et tværnationalt volontørprojekt.

I visse programlande spiller solide og erfarne netværk og koordinationsorganisationer en bemærkelsesværdig rolle. På den ene side kan disse netværk og organisationer give de øvrige partnere fordelene af en betydelig erfaring og stor knowhow. På den anden side kan der være færre incitamenter til at sikre en aktiv inddragelse af alle partnere, og i nogle få tilfælde er det vanskeligt at få øje på den europæiske volontørtjenestes merværdi og profil.

Visse organisationer har bemærket, at det fastsatte finansieringsniveau for EVT-volontørerne har været en betydelig byrde for dem, og at deres almindelige volontørprogrammer havde svært ved at konkurrere.

De ungdomskonsulenter/-ledere, der har været involveret i forvaltningen af EVT-projekter, erhverver nye kompetencer og evner. Blandt de oftest nævnte er organisationsevne, solidaritet, kreativitet, større ansvarsfølelse, mere solid international erfaring og interkulturel kompetence, fundraising-kapacitet og iværksætterånd.

Det Forenede Kongerige har foretaget en interessant simulation vedrørende de lokale multiplikatoreffekter. Sende- og værtsorganisationerne hævder således, at hver volontør påvirker gennemsnitligt 600 personer, hvilket betyder, at EVT bare i Det Forenede Kongerige, hvor 700 volontører modtages eller udsendes, hjælper 420 000 personer. Andre lande henviser til multiplikatoreffekter inden for en sektor. Når f.eks. nogle af deres børnehjem begynder at tage imod volontører, kan de konstatere, at det tilskynder andre til at gøre det samme.

Virkning på politikker, lovgivning og institutioner

Det er vanskeligt at fastslå, om EVT påvirker politik, lovgivning og institutioner. Det er umuligt nøjagtigt at fastslå, om det er programmet Ungdom, som har givet anledning til de ændringer, der er sket i politik, lovgivning og nationale institutioner. Men det kan med sikkerhed konstateres, at der er en stor gensidig følgevirkning mellem nationale udviklinger på den ene side og de ryk, der er fremkaldt af programmet Ungdom og hvidbogen på den anden.

I de lande, som ikke har en national ungdomspolitik, eller ikke har tradition for frivillig tjeneste, er ungdomsprogramets indflydelse i den retning særdeles stærk

Visse lande har meddelt, at der er sket systemiske ændringer for nylig (øget bevidsthed om EVT hos de nationale forvaltninger, lovgivningsmæssige tilpasninger for at gøre de nationale volontørtjenester mere forenelige med den internationale/europæiske dimension). I de lande, der har valgt at lægge den administrative forvaltning af programmet Ungdom ud til regionerne eller oprette regionale rådgivningsnetværk eller netværk, som skal sikre en multiplikatoreffekt, kan der konstateres en stærk virkning på institutionerne: der er oprettet regionale myndigheder og organer, som skal bistå med opfølgning, formidle information, give råd og endog deltage i udvælgelsesprocedurerne. Det vides dog endnu ikke, i hvor høj grad programmets effektive gennemførelse og de fælles kriterier er garanteret i disse tilfælde.

Selv om retsgrundlaget for det nuværende program Ungdom tilskynder medlemsstaterne til at mindske mobilitetshindringerne, er der fortsat mange problemer i forbindelse med volontørernes retslige, skattemæssige og sociale beskyttelse, spørgsmål om visa samt anerkendelse af ikke-formel læring osv. Kun i nogle få lande har volontørerne en juridisk status.

Det anses for at være positivt, at den ikke-formelle læring, der erhverves i forbindelse med EVT, anerkendes i form af en erklæring underskrevet af den ansvarlige kommissær, og det gælder også den seneste lempelse af proceduren for tildeling af erklæringen. EVT er den eneste aktion under programmet Ungdom med en sådan godkendelse. Selv om man har denne erklæring, sker der imidlertid endnu ikke til en systematisk anerkendelse af kompetencer og færdigheder.

Den europæiske volontørtjeneste har også bidraget til at bevidstgøre nationalstaterne om forholdene i deres nabolande og i Europa. Den første europæiske konference om volontørtjeneste og unge, der blev afholdt den 28.-29. november 2003 i Rom, åbnede mulighed for en første udveksling af information og god praksis mellem de nationale volontørtjenester og de tjenestegrene, der har ansvaret for ungdomspolitik på EU-plan. Det er hensigten at fortsætte i den retning i 2004.

Afslutningsvis understreger visse lande et misforhold mellem de relativt høje EVT-omkostninger og det relativt begrænsede antal volontører om året. Desuden begrænses virkning og synlighed af EVT's hovedsageligt individuelle karakter.

3.5.4. Konklusioner vedrørende aktion 2

Der er ingen tvivl om, at den europæiske volontørtjeneste skal bevares som en genkendelig hovedaktion i det fremtidige program. Det anbefales at arbejde systematisk på at forbedre dens tilgængelighed, brugervenlighed, virkning, synlighed, effektivitet og produktivitet.

- Det anbefales at indføre længere og mere intensive forberedelsesforanstaltninger (forberedende besøg, uddannelser, sprog).
- Der bør sættes mere på partnerskabets soliditet, også ved at inddrage volontøren. For at forbedre kvaliteten og sikre en større holdbarhed kunne det være hensigtsmæssigt at få ekstra støtte fra andre partnere eller systematisk inddrage f.eks. mentorer eller foreninger af tidligere volontører.

En mere brugevenlig EVT – instrumenter, procedurer, formater

- Der er behov for at lette de formelle betingelser og procedurer for EVT.
- Tiden mellem idéfasen og projektgennemførelsen skal afkortes.
- Der kan indbygges en mere intensiv opfølgning og/eller evaluering i et EVT-projekt, og de nuværende opfølgningslegater kunne eventuelt også integreres heri.
- Det anbefales at decentralisere proceduren for ”interessetilkendegivelse med henblik på værtskab” og generelt anvende en hurtigere og mindre tung almen ansøgnings- og godkendelsesprocedure.
- Det kunne være et afgørende skridt for at fremme EVT som kvalitetsmærke og model for tværnational volontørtjeneste at etablere minimumskvalitetsnormer for værtsprojekterne, uafhængig af EU-finansieringen.
- Selv om EVT fortsat bør være decentral, anbefales det, at visse typer projekter, der kan supplere hinanden, fortsat forvaltes centralt for at åbne mulighed for nyskabende, multilaterale, kollektive, interaktive eller flerårige aktiviteter.

Tilgængelighed

- Det anbefales at gøre EVT mere tilgængelig.
- Det bør undersøges, om, med hvilken frist og hvordan EVT kan nå målet på 10 000 unge europæere om året.

- Unge med dårligere muligheder bør fortsat være den vigtigste målgruppe, og EVT må udvikles for at imødekomme deres behov.
- Det foreslås, at aldersklassen bliver mellem 18 og 30 år, og at der samtidig gives mulighed for dispensation i særlige tilfælde, selv om der ikke er generel enighed om dette spørgsmål.
- Det anbefales ligeledes at lade EVT være åben for små organisationer, lokale og uerfarne organisationer, som også kan have behov for særlig støtte.

Finansiering

Den gensidige økonomiske afhængighed, som skabes af et system med finansiering af flere omgange, begynder at blokere EVT's funktionsevne.

- Ethvert alternativ til finansiering i flere omgange skal undersøges, uden at projektpartnerne og de nationale kontorers fælles ansvar af den grund skal ophæves.
- Blandt de øvrige forslag er tutorordninger for EVT-projekter, ophør af subsidier, etablering af et mærkningssystem uden EU-finansiering, afkortning af projekternes varighed og nedsættelse af finansieringsloftet pr. deltager.
- Visse ngo'er har foreslået, at man ser på spørgsmålet om at indføre en fast mobilitetskupon for volontører, studerende og erhvervsuddannelser.
- Forberedelses-, evaluerings- og opfølgningsaktiviteter skal støttes mere.
- Princippet om forud bestemte satser, faste beløb og medfinansiering betragtes som positivt og bør bevares.

Anerkendelse

- Det anbefales, at en godkendelse af EVT går hånd i hånd med en bedre anerkendelse på alle niveauer af det ikke-formelle aspekt ved den læring, som erhverves i forbindelse med EVT, f.eks. i lovgivning og volontørt aftaler, ved at styrke forbindelserne til Europas eller ved at indføre et bonussystem, der kan fremme adgangen til formel uddannelse og beskæftigelse.

Juridiske rammer

Der forventes meget af den åbne koordinationsmetode, som blev indført i forbindelse med aktiviteterne vedrørende volontørtjeneste for unge. Man mener, at EVT vil gøre det muligt at nå visse mål for det prioriterede aktionsområde "volontørtjeneste for unge", som er defineret i hvidbogen om ungdommen.

- Man skal således være særligt opmærksom på at få fjernet hindringerne for mobilitet i medlemsstaterne.
- I de fleste europæiske lande er der hverken lovgivning, status eller en særlig politik for volontørtjeneste. Denne mangel anses generelt for at være en væsentlig mobilitetshindring, eftersom den fører til, at volontørerne sidestilles med

lønmodtagere, studerende eller praktikanter, så de betaler skat, mister deres sociale ydelser eller støder på vanskeligheder med at opnå opholdstilladelse.

3.6. Aktion 3 Ungdomsinitiativer

3.6.1. Rammerne for aktionen

De specifikke målsætninger for aktion 3 er fastlagt i bilaget til afgørelse 1031/2000/EF om oprettelse af programmet for unge og lyder som følger:

”For at fremme de unges initiativ og kreativitet støtter Fællesskabet projekter, hvor unge aktivt og direkte deltager i nyskabende og kreative initiativer, samt initiativer, hvor der fokuseres på unges sociale engagement på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan. Disse projekter gør det muligt for de unge at udvikle deres iværksætterånd og konkretisere de aktiviteter, de har udtænkt, og hvori de er hovedaktørerne. Fællesskabet støtter initiativer, der tilsigter at hjælpe de unge volontører med at nyttiggøre de erfaringer, de har gjort under deres volontørtjeneste, og at fremme deres aktive integration i samfundet. De initiativer, de unge tager efter at have afsluttet den europæiske volontørtjeneste, vil gøre det muligt for dem at iværksætte og fremme sociale, kulturelle, sociokulturelle og økonomiske aktiviteter, og/eller vil bidrage til deres personlige udvikling. De unge, der har størst behov for at deltage, skal have forrang. Støtten tager sigte på at fremme en udvidelse af projekterne, så de også omfatter lignende initiativer i andre medlemsstater for at styrke deres tværnationale aspekt og udvide udvekslingen af erfaringer og samarbejdet mellem unge. Støtten kan omfatte tilrettelæggelse af møder for unge initiativtagere på europæisk plan. Der kan ydes økonomisk støtte til effektiv indgåelse af stabile og tværnationale partnerskaber mellem sådanne projekter”.

3.6.2. Gennemførelse af aktionen

a) Samlet vurdering af aktionen

Aktion 3, der er den nyeste i programmet Ungdom, kom i gang med nogen vanskelighed ved indledningen af programmets iværksættelse. Med sine tre afsnit (ungdomsinitiativer, projekter til etablering af netværk og opfølgingslegater), syntes både brugere og de nationale kontorer, at aktionen var vanskelig at iværksætte. Til trods for bestræbelserne på at harmonisere reglerne gennem brugervejledningen blev den derfor indtil 2002 fortolket og udviklet forskelligt i de forskellige programlande. Det er grunden til, at Kommissionen i 2002 og 2003 har afholdt seminarer med henblik på at overveje og evaluere aktion 3.

Undersøgelserne af virkningerne og de to evalueringsseminarer viste, at gruppeinitiativerne overordnet set har udviklet sig godt i de fleste programlande. De har især givet mulighed for at åbne programmet for en bredere offentlighed og ofte for dårligere stillede unge.

Derimod viste det sig også, at konceptet for netværksprojekter ikke var klart nok. I 2003 præciserede Kommissionen kriterierne i brugervejledningen og forhøjede de faste beløb. Endvidere åbnede den adgangen, som indtil 2002 var forbeholdt tidligere støttemodtagere fra gruppeinitiativprojekter, for alle interesserede unge.

Opfølgingslegater giver unge, som har gennemført en EVT, mulighed for at realisere et individuelt projekt som forlængelse af deres volontørtjeneste. Dette afsnit, der adskiller sig fra gruppeinitiativer og netværksprojekter, ser ikke ud til at have en berettigelse i aktion 3. Indtil nu har de unge ikke rigtig udnyttet denne mulighed i programmet.

b) Operationelle mekanismer

Undersøgelsen af virkningen har vist, at ordningen med faste satser har stået sin prøve og derfor bør opretholdes i fremtiden. For at fremme alle unges adgang til aktion 3 anmoder flere lande om, at både støtteansøgningsformularerne og rapporteringsbestemmelserne forenkles endnu mere.

Decentraliseringen af forvaltningen af aktion 3 har givet positive resultater. Den har blandt andet givet mulighed for at øge fleksibiliteten og udvikle rammerne tæt på de unge, der opbygger og gennemfører et projekt. Nogle lande foreslår, at man går endnu længere og dekoncentrerer projektforvaltningen.

Flere lande oplyser, at de supplerende foranstaltninger under aktion 5 skal bruges mere systematisk til at støtte aktion 3.

Endvidere ønsker flere lande, at de formidlende organisationers rolle med at støtte de unge, der forbereder et projekt under aktion 3, bliver styrket. Det har vist sig, at projektkvaliteten stiger, hvis der sikres en god vejledning af de unge og faste rammer for projekterne.

3.6.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet

Der er af budgettet for Ungdom bevilget 19,4 mio. EUR til aktion 3 til ungdomsinitiativer og opfølgingslegater mellem 2000 og 2002. 58 954 unge har således kunnet deltage i et af de 3 314 projekter, der blev finansieret af Kommissionen.

Virkninger for de unge

Undersøgelsen af virkningen har vist, at aktion 3 bidrager til at nå de generelle og specifikke målsætninger for programmet Ungdom. Den giver de unge mulighed for ikke blot at udtænke deres eget projekt efter deres egne ideer og overbevisninger og i forhold til deres egne mål, men også for at iværksætte det selv. På denne måde kaster de sig ud i en uformel og ikke-formel læringsproces, hvorigennem de lærer at tage beslutninger, påtage sig ansvar, planlægge et projekt og gennemføre det. Det drejer sig om en kollektiv læringsproces for gruppeinitiativer og netværksprojekter, mens der i forbindelse med opfølgingslegaterne er tale om en individuel læringsproces. Det er især under gruppeinitiativer og netværksprojekter, at de unge udvikler projekter, der fremmer deres deltagelse og aktive engagement i samfundet. Når de deltager aktivt i gennemførelsen af et projekt, bliver de bevidste om værdierne i demokrati, tolerance, solidaritet, kulturel mangfoldighed samt om farerne ved social udstødelse, racisme og fremmedhad.

På det individuelle plan kan den unge ved at gennemføre et projekt under aktion 3 erhverve kompetencer af mere faglig art inden for kommunikation, forhandling og argumentation og færdigheder i forbindelse med projektforvaltning, økonomisk forvaltning og edb samt sprogfærdigheder. Samtidig får den pågældende mere selvtillid, lærer at arbejde i grupper, planlægge et projekt og løse problemer og udvikler således kompetencer af mere social art.

Et andet spørgsmål, der trænger sig på, vedrører ændringen af aldersgrænsen. Udviklingen af et gruppeinitiativ eller et netværksprojekt er meget komplekse aktiviteter, som er vanskelige at gennemføre for unge i aldersgruppen 15-20 år. Generelt er det unge på omkring 25 år, som forelægger et aktion 3-projekt.

Undersøgelsen af virkningen viste også, at denne erfaring med ikke-formel læring ikke anerkendes eller udnyttes på nationalt og regionalt plan, hvilket fjerner en del af programmets virkning.

Et væsentligt aspekt af aktion 3, og især gruppeinitiativerne, er, at den er tilgængelig for unge ”i vanskeligheder”. Den har vist sig at være et værdifuldt instrument i programmets strategi for social integration, der sigter mod at fremme adgangen for denne type af unge.

Gruppeinitiativer og netværksprojekter er forbindelsesled til andre aktioner under programmet Ungdom. Størstedelen af projekterne indsendes af nye grupper, der aldrig tidligere har deltaget i programmet. For mange unge er det lokale projekt en første etape, før de går videre til en ”mere avanceret” aktivitet, der indebærer samarbejde med udenlandske partnere. På den måde giver aktion 3 mulighed for at integrere nye unge i programmet og få flere forskellige deltagere.

Det er oplyst, at antallet af unge, der deltager i opfølgingslegaterne, er meget lille. I mange lande bliver det samlede kreditbeløb, der er bevilget til denne aktion, ikke opbrugt. Endvidere koster opfølgingslegater mange penge pr. ung for resultater, som indtil dato ikke er særligt overbevisende.

Virkning for socialarbejdere og organisationer

Hvis man ser på, hvilken virkning aktion 3 har for socialarbejderne, øger programmet Ungdom generelt, og specielt aktion 3, kvaliteten af deres arbejde og giver ungdomsarbejdet en europæisk, ja endog en international dimension. For at kunne skabe en ramme om projekterne under ungdomsprogrammet skal social- og ungdomsarbejderne have kompetencer inden for internationalt samarbejde og finde partnernetværk i udlandet. Det skal imidlertid bemærkes, at aktion 3 medfører færre virkninger for socialarbejderne end programmets andre aktioner, fordi grupperne af unge selv udarbejder gruppeinitiativerne. Men det viser sig, at projekternes kvalitet bliver højere, når de unge får vejledning og rådgivning fra social- eller ungdomsarbejdere. Desværre er multiplikatoreffekten stadig heller ikke altid optimal, da de socialarbejdere, som har deltaget i et projekt, ikke virkelig udnytter denne erfaring til fordel for fremtidige projekter.

Virkning på politikker, lovgivning og offentlige forvaltninger

Gruppeinitiativer og netværksprojekter er normalt projekter med en vis synlighed, der giver kommunerne lejlighed til at møde de unge og høre om deres bekymringer og ønsker. På den måde bidrager de på lokalt og regionalt plan til følelsen af at være en del af Europa.

Helt generelt har programmet Ungdom bidraget til at bevidstgøre ikke blot de politiske beslutningstagere, men også offentligheden om de temaer, der er knyttet til EU's ungdomspolitik såvel nationalt som regionalt og lokalt. Hvidbogen om ungdom har spillet en vigtig rolle i den henseende, men ungdomsprogramkets projekter har ligeledes bidraget til at give ”Ungdommens Europa” en vis synlighed. Dette gælder navnlig for gruppeinitiativerne, som ofte er meget synlige på lokalt plan.

Denne aktions betydning gør, at visse lande bidrager med egne midler for at støtte endnu flere projekter.

3.6.4. Konklusioner vedrørende aktion 3

Som konklusion kan det siges, at målene for aktion 3 især nås gennem **gruppeinitiativerne**. Virkningen af gruppeinitiativerne har især vist sig i form af personlig udvikling hos de unge, opbygning af deres identitet (selvtillid, tilpasningsevne, selvforsørgelse, initiativtagning og påtagelse af ansvar) samt deres politiske åbning (konkret holdning til den europæiske virkelighed, tilhørsforhold til en europæisk helhed). Denne del af aktionen bør opretholdes i det fremtidige program.

Netværksprojekterne giver gruppeinitiativprojekterne en europæisk dimension og sikrer interkulturel læring. I den retning kan de betragtes som endnu mere ambitiøse end gruppeinitiativprojekterne. Efter en vanskelig startfase er antallet og kvaliteten af netværksinitiativerne øget betydeligt i 2003 takket være de støtteforanstaltninger, som Kommissionen og de nationale kontorer har truffet for denne aktion.

De to aktionstyper skal have deres plads i programmet: gruppeinitiativerne, fordi de i højere grad fremmer den sociale integration og netværksprojekterne, fordi de styrker den europæiske dimension i aktion 3.

Gruppeinitiativerne og netværksprojekterne kan reelt bidrage til at styrke den uformelle og ikke-formelle uddannelsesdimension i programmet Ungdom. De kan blive et interessant aktionsinstrument til at omsætte de vigtige prioriteter i hvidbogen om ungdom i praksis, dvs. et aktivt medborgerskab for de unge, de unges selvforsørgelse, information af unge, deres sociale integration og endelig deres integration på arbejdsmarkedet.

Hvad **opfølgingslegater** angår, er resultaterne mindre overbevisende. Det lave antal projekter, der er gennemført indtil nu, har ikke haft tilstrækkelig virkning til at berettige, at denne del af aktion 3 opretholdes.

Med hensyn til aktionens fremtidige udvikling vil de nationale myndigheder fremhæve følgende punkter:

- Aktionen skal udvikles omkring de unges aktive deltagelse, uformel og ikke-formel læring samt social integration.
- Målgruppen skal grundlæggende være de dårligt stillede unge.
- Der skal bygges bro mellem alle aktionerne for at opfylde de unges behov.
- Der bygges bro mellem ikke-formel og uformel uddannelse og omvendt.
- Der skal sikres komplementaritet mellem programmet Ungdom og Socrates- og Leonardo da Vinci-programmerne samt andre politikker som bl.a. kultur-, sports- og beskæftigelsespolitikken.
- Det er nødvendigt at anerkende resultaterne af den ikke-formelle og uformelle uddannelse (en oversigt over kompetencer ved afslutningen af et projekt inspireret af erfaringerne fra Europas (Leonardo da Vinci-programmet) eller erfaringen fra pilotforsøget Personal Record of achievement, som blev gennemført af det britiske nationale kontor).
- Aldersgrænsen for aktion 3 skal kunne sættes op til 30 år.

- Rammerne for aktion 3.1 (gruppeinitiativer og netværksprojekter) skal styrkes, bl.a. ved at bruge især aktion 5 for at foreslå seminarer med henblik på at etablere kontakter for at forberede netværksprojekter.

3.7. Aktion 4 Fælles aktioner

3.7.1. Rammerne for aktionen

De specifikke målsætninger for aktion 4 er fastlagt i bilaget til afgørelse 1031/2000/EF om oprettelse af programmet for unge og lyder som følger:

”I betragtning af, at samarbejdet mellem sektorerne forudsætter en fleksibel og kreativ fremgangsmåde, kan der til de aktioner (...) ydes fællesskabsstøtte til aktiviteter, der gennemføres sammen med andre fællesskabsaktioner, der har forbindelse med kundskabernes Europa, især fællesskabsprogrammer vedrørende almen uddannelse og erhvervsuddannelse.

(...) Projekterne vil omfatte en vifte af aktioner fra en række forskellige områder, herunder ungdomsområdet. Projekterne kan yderligere støttes af forskellige fællesskabsprogrammer, og de kan gennemføres ved indkaldelse af fælles projekter.

Der kan vedtages relevante foranstaltninger, der på regionalt og lokalt plan skal sikre kontakt og samspil mellem deltagerne i dette program og deltagerne i programmerne vedrørende erhvervsuddannelse og almen uddannelse. Der kan i den forbindelse ydes tilskud til aktiviteter til udbredelse af kendskabet til de muligheder, Fællesskabet tilbyder de unge.”

I forhold til dette lidt generelle og abstrakte retsgrundlag har Kommissionen indtil nu valgt at iværksætte fælles aktioner gennem indkaldelse af projekter.

3.7.2. Gennemførelse af aktionen

a) Samlet vurdering af aktionen

De fælles aktioner bliver hovedsagelig iværksat gennem indkaldelse af projektforslag i forbindelse med de tre programmer Socrates, Leonardo da Vinci og Ungdom. Den første indkaldelse af forslag blev udsendt i 2001. Af den grund har Kommissionen på nuværende tidspunkt kun meget få projekter, der kan evalueres. Der blev udvalgt 6 projekter i 2001, som der blev indgået kontrakt om i marts 2002. Tre af disse projekter vedrører temaet ”Brobygning mellem kvalifikationer: et overførsels- og akkumuleringsystem for undervisningsmeritter for livslang læring”, to projekter under temaet ”Vejlednings- og rådgivningsservice” og et enkelt projekt under temaet ”Multifunktionscentre og e-læring”. I 2002 blev der udvalgt 15 projekter, hvoraf der blev indgået kontrakter for de 14 med bevillinger, der blev fremført i marts 2003. Tre af disse projekter har til formål at uddybe den lokale dimension af temaet vejledning og rådgivning (Tema: ”Lokale vejledningsnetværk”), 6 projekter vedrører temaet ”Social integration af målgrupper”, og 5 projekter vedrører temaet ”Unge aktive medborgerskab”. For 2003 er der i juli måned udvalgt 16 projekter, som der vil blive indgået kontrakter for inden årets udgang. Disse projekter vil videreføre temaet ”Unge aktive medborgerskab” og introducere temaerne ”Integration af handicappede” og ”Udnyttelse af ikke-formel og uformel læring”.

Eftersom 2002-projekterne lige er kommet i gang, vil kun 6 projekter i dag kunne underkastes en tilbundsående og kvalificeret evaluering. Den kritiske projektmasse er således endnu ikke nået, og det er derfor for tidligt at udtale sig om disse projekters resultater.

Der kan imidlertid allerede gøres status over de ”fælles aktioner”, for så vidt angår det organisatoriske. Denne nye aktion kom i gang med visse vanskeligheder, men den fortjener ros for at have tvunget programmerne til at åbne sig mere for de andre programmer, indlede overvejelser over fælles temaområder, samarbejde og sørge for indbyrdes koordinering. Til trods for harmoniseringsvanskeligheder er der på det administrative og økonomiske område udviklet regler, fælles procedurer og standardkontrakter.

Endelig har de fælles aktioner givet Kommissionen mulighed for at afprøve et nyt projektovervågningssystem. Selv om projekterne forvaltes af ”ledende” direktorater for det ene eller andet tema, er der for første gang tilknyttet partnere fra andre direktorater til den tematiske overvågning af projekterne. Denne nye fremgangsmåde har bestemt bidraget til en vis åbning og nyskabelse i projekterne og til oprettelse af nye netværk blandt projektlederne.

b) Operationelle mekanismer

Efter at der er gennemført fælles aktioner i 3 år, har det vist sig, at de administrative og økonomiske procedurer er tunge og komplicerede. Det er især et problem i forbindelse med beslutningsprocessen. Der blev oprettet en aktionsgruppe på tværs af udvalgene bestående af 18 repræsentanter for de 3 programmer uden beslutningsmyndighed. Gruppen på tværs af udvalgene mødes en eller to gange om året, men udstikker kun vejledende retningslinjer. Henvendelser til programudvalgene (Ungdom, Leonardo og Socrates) skal ske efter en skriftlig eller mundtlig procedure, og Europa-Parlamentet skal udøve sin ret til aktindsigt, for at der kan træffes en beslutning vedrørende aktion 4.

3.7.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet

Ifølge gruppen på tværs af udvalgene vedrørende fælles aktioner er de nuværende mål for de fælles aktioner relevante og opfylder et reelt behov. De store pilotprojekter af typen ”laboratorieprojekter” giver mulighed for at nå disse ambitiøse mål. Man må imidlertid spørge sig selv, om man kan begrænse sig til disse store projekter, og om det ikke ville være mere hensigtsmæssigt at åbne mulighed for at finansiere mindre projekter i forbindelse med fælles aktioner, bl.a. for at få ungdomssektoren med. Derved kunne man også øge det samlede antal af medfinansierede projekter.

Som de fælles aktioner udformes i øjeblikket, forekommer de lidt for stive. Udvælgelseskriterierne er relativt strenge og levner ikke megen margin til de projekter af meget høj kvalitet, hvis eneste fejl undertiden er, at de ikke helt opfylder kriteriet om tværsektorielt samarbejde mellem den almene uddannelses-, erhvervsuddannelses- og ungdomssektoren. Men erfaringerne viser, at projektansøgerne til fælles aktioner ofte på en lidt kunstig måde forsøger at bevise, at der er et samarbejde mellem de tre sektorer. Det kunne derfor være mere interessant at begrænse sig til partnerskaber mellem to sektorer og være mere krævende med hensyn til kriterierne for innovation, metoder og virkninger.

En anden mulighed, der foreslås, kunne bestå i at give projektlederne større frihed med hensyn til, hvilket tema der behandles i forbindelse med et ”fælles aktionsprojekt”. Flere medlemmer af gruppen på tværs af udvalgene anmoder om, at der indføres et helt åbent tema for at give projektlederne mulighed for at gennemføre deres ideer på betingelse af, at de bidrager til at opfylde målsætningerne.

Der skal udfoldes større bestræbelser for at udnytte de fælles aktioner og gøre dem reelt synlige ved siden af de store programmer.

Tilbage står endelig spørgsmålet om, hvorvidt indkaldelse af projektforslag er det mest velegnede værktøj til at iværksætte fælles aktioner. På nuværende stadi er det for tidligt at svare endeligt på det spørgsmål. Det forekommer dog hensigtsmæssigt at supplere indkaldelsen af forslag med andre typer aktiviteter såsom undersøgelser, partnerskaber på forskellige niveauer, aktiviteter til udbredelse af god praksis eller bevidstgørelse og kommunikation.

3.7.4. Konklusioner vedrørende aktion 4 – Supplerende foranstaltninger

Gennemførelsen af aktion 4 var ved iværksættelsen præget af visse vanskeligheder, og de vigtigste anbefalinger, der i øjeblikket kan skitseres, er følgende:

- Procedurene for de fælles aktioner bør forenkles.
- Gruppen på tværs af udvalgene for de fælles aktioner bør have et mere specifikt mandat og beslutningsmyndighed.
- Udvælgelseskriterierne for de fælles aktioner bør gøres mere smidige, så de kan blive et fleksibelt instrument, der kan finansiere enhver aktivitet, som menes at bidrage til at nå målene for de fælles aktioner.
- Det vil være nødvendigt at udvikle en kommunikations- og informationsstrategi samt en strategi for udnyttelse af resultaterne, så de fælles aktioner kan blive reelt synlige.
- Det eksisterende websted og kompendiet over finansierede projekter kan forbedres.

3.8. Aktion 5

3.8.1. Rammerne for aktionen

Målsætningerne for aktionen er fastlagt i bilaget til afgørelse 1031/2000/EF om programmet for unge. Aktionen er hovedsagelig koncentreret om:

- uddannelse og samarbejde for personer, der er involveret i ungdomspolitik
- information af unge og undersøgelser på ungdomsområdet
- information og forøgelse af foranstaltningernes synlighed

3.8.2. Gennemførelse af aktionen

a) Samlet vurdering af aktionen

Aktion 5 tilbyder støttemodtagere og nationale kontorer en bred vifte af uddannelses- og samarbejdsaktiviteter med det formål at yde bistand til udvikling af ungdomsprogrammet og øvrige aktioner og styrke den europæiske ungdomspolitik.

De evaluatore, der deltog i undersøgelsen af virkningen i 2003 og i evalueringsworkshopen for aktion 5 ved siden af ungdomskonsulenter/-ledere, mener, at aktionen forbedrer de unges adgang til andre aktioner, og især at den udvikler ungdomskonsulenter/-lederes kompetencer ved at skabe og støtte partnerskaber og netværk og ved at styrke deltagernes selvtillid og

motivation. Denne aktion betragtes som et meget værdifuldt instrument for unge, idet den giver dem mulighed for at blive bedre informeret om ungdomsprogrammet's prioriteter.

I mange lande er aktion 5 et grundlæggende element i udviklingen af det internationale aspekt af deres nationale ungdomspolitik, som direkte påvirker kvaliteten i deres nationale arbejde på området. Ved at fungere som forbindelsesled mellem det lokale/regionale niveau og det europæiske niveau indføres der med aktion 5 nyskabende elementer i arbejdet for unge samtidig med, at den har et betydeligt multiplikatorpotentiale.

Alle er enige om, at denne aktion klart fremmer udviklingen af tolerance og kulturel mangfoldighed, og den anses for at have en reel, men dog stadig utilstrækkelig, virkning på integrationen. Der skal gøres mere, især for meget dårligt stillede unge og unge, der bor i landdistrikter og fjerntliggende områder.

Ud over de muligheder, der ligger i aktion 5, er der, som det er anført i brugervejledningen, en årlig indkaldelse af store projekter under aktion 5. Målet er at give støttemodtagerne mulighed for at arbejde med de vigtigste prioriteter i programmet Ungdom, såsom integration og bekæmpelse af racisme, i forbindelse med længerevarende uddannelses-, samarbejds- og informationsprojekter. Resultaterne af disse storstilede projekter vækker positive reaktioner. De vigtigste elementer, der skal styrkes i den forbindelse og i forbindelse med aktionen som helhed, er synlighed og udbredelse af god praksis.

b) Operationelle mekanismer

Evaluatorene erklærer, at aktion er et effektivt instrument 5 i forhold til de fastsatte mål, især hvad angår uddannelse, netværkssamarbejde, motivering og "ansvarliggørelse af de unge".

Med tre forskellige afsnit – samarbejde med programlande, samarbejde med tredjelande, samarbejds- og uddannelsesplan på det nationale kontor – og ni typer aktiviteter og støtteforanstaltninger er aktion 5 en af de mest komplekse under programmet Ungdom. Denne kompleksitet anses både for at være en produktiv faktor, der virker stimulerende på projekterne, og som en hæmmende faktor, der begrænser manøvremarginen i forbindelse med gennemførelsen.

Selv om støttemodtagerne finder det lettere at forvalte de korterevarende aktiviteter (fra nogle få dage til nogle få uger), som foreslås under aktion 5, insisterer de på, at det er nødvendigt også at have langvarige aktiviteter på op til et år for at kunne iværksætte og støtte projekter og netværk på uddannelsesområdet.

Evaluatorene anfører, at aktion 5, der især sigter mod at støtte aktion 1 og 2, også skal bruges til aktion 3. De bemærker, at man i højere grad bør koncentrere sig om en kvantitativ evaluering af opfølgingsprojekterne under aktion 5.

Programlandene ser ud til at glæde sig over de foranstaltninger, der træffes for at decentralisere aktionen på nationalt plan. Flere af dem understreger, at decentraliseringen fører til større gennemsigtighed og nærhed. For de unge, der ikke har så mange muligheder, og især dem, der bor i fjerntliggende landdistrikter, er det afgørende, at der findes kontaktpersoner i deres region.

Indførelsen af ordningen med faste satser for de fleste aktiviteter under aktion 5 bakkes enstemmigt op af støttemodtagerne, der fremover vil have færre vanskeligheder med at anslå

omkostningerne og opstille budgetter for deres projekter. Denne nye ordning har gjort det muligt for støttemodtagerne at koncentrere sig mere om indholdet. Dog har et vist antal støttemodtagere ansøgt om en samlet refusion af rejseudgifter, især når projekterne involverede tredjelande og et stort antal deltagere fra kandidatlandene.

3.8.3. Analyse af aktionens effektivitet og produktivitet

Mellem 2000 og 2002 blev der frigivet 32,3 mio. EUR til at finansiere projekter under aktion 5.1. De 4 031 finansierede projekter blev gennemført med deltagelse af 91 610 personer i alt – ungdomskonsulenter/-ledere, unge og repræsentanter for ngo'er.

Af de 174 ansøgninger, der kom ind som svar på de første tre indkaldelser af store projekter på samarbejds-, uddannelses- og informationsområdet, blev 34 udvalgt og iværksat.

Uddannelse, kvalitet, netværk, innovation, adgang

Adgang, uddannelse, kvalitet, netværk og innovation beskrives som elementer, der i høj grad overlapper hinanden.

Afsnittet "Uddannelse" under aktion 5 giver deltagerne mulighed for at indgå i en personlig udviklingsproces af høj kvalitet. De kan erhverve internationale kompetencer og færdigheder i ungdomsarbejde, især inden for områderne tolerance, inddragelse og deltagelse. I flere lande er uddannelsen under programmet Ungdom en af de meget få uddannelsesmuligheder for ungdomsledere. Systemet med "peer education" betragtes som et afgørende element i uddannelsen under programmet Ungdom.

Ved afslutningen af deres uddannelse kan ungdomslederne oprette netværk og yde deres bidrag og støtte hertil; disse netværk kan igen give anledning til fortsat erfaringsudveksling, nyskabelser og oprettelse af nye projekter. Et effektivt netværkssamarbejde betragtes som helt afgørende for at gøre en nyskabelse operationel. En mere omfattende og effektiv brug af IT, offentliggørelse af de projekter, der har den bedste praksis, og oprettelse af internetsteder anses for en mulighed for at mindske kommunikationsproblemer i forbindelse med innovation.

Aktion 5's rolle er stærkt værdsat: den giver adgang til programmet Ungdom, og den er åben for alle unge. Den brede vifte af forskellige aktiviteter opfattes som veludviklet, idet de gør det muligt at forberede projekter under aktion 1-3 og forbedre kvaliteten heraf. Tidligere deltagere i projekter under aktion 1-3 vender ofte tilbage til aktion 5 og udvider således deres erfaring.

Selv om bidraget fra uddannelsesforanstaltningerne under aktion 5 til de øvrige aktioner anerkendes næsten enstemmigt, beklages det i visse rapporter, at der næsten ikke er nogen kvantitativ evaluering af aktion 5's opfølgingsprojekter i form af udvekslinger af unge eller EVT-projekter.

Virkninger for de unge

Aktion 5's virkning på de unges personlige udvikling bliver i høj grad debatteret og evalueret. Aktionen hjælper de unge til at udvikle deres kreativitet og evne til at tage et initiativ, erhverve færdigheder og opbygge tillid, så de kan etablere projekter og påtage sig det økonomiske ansvar herfor. Det siges om aktion 5, at den fremmer motivation, at den forbedrer sprogkundskaber og kommunikationsfærdigheder, at den giver mulighed for at erhverve

kompetencer inden for gruppedynamik og konfliktstyring, og at den bidrager til at udvikle bevidstheden om Europa.

Det er vigtigt at inddrage de unge i planlægning, forberedelse og gennemførelse af et projekt, da det giver dem følelsen af, at projektet tilhører dem. Uddannelsen gennem ”peer education” anses for væsentlig i den forbindelse

Virkning på ungdomskonsulenter/-ledere, ungdomsorganisationer og lokalsamfund

Aktionen har en betydelig virkning på **ungdomskonsulenter/-ledere** med hensyn til ”opfattelse af kvalitet” og ”knowhow”, der defineres i prioriteterne for programmet Ungdom. Kvalificeringsforanstaltninger fører til en større professionalisering. Da ungdomsarbejdet er meget forskelligt fra det ene land til det andet, anses det for vigtigt at etablere en international norm, så kvaliteten fortsat kan forbedres.

Bortset fra kapacitetsudviklingen i forhold til ungdomsprogrammet horisontale prioriteter er aktion 5 særdeles effektiv, når det gælder om at forbedre ungdomskonsulentens/-lederens praktiske kapacitet (såsom konsolidering af holdet, bevidstgørelse om forskellige pædagogiske metoder, arbejdsmetoder og præsentationsteknikker). Ifølge de fremsatte kommentarer motiverer aktion 5 ungdomslederne og hjælper dem til at forstå hele relevansen af deres arbejde. På internationalt plan kan det konstateres, at aktion 5 skaber en sund konkurrence mellem ligestillede.

For så vidt angår **organisationerne**, kan man understrege den vigtige rolle, aktion 5 spiller for etableringen af nye partnerskaber og for udvidelsen af de eksisterende. De bilaterale relationer bliver tri- og multilaterale, partnerskaber bliver mere afbalancerede og mindre domineret af én organisation, og ofte fortsætter de ud over programmet Ungdom. For mange organisationer indfører aktion 5 for første gang ”netværkstanken” i ungdomsarbejdet. For små organisationer er det vigtigt at udvide deres kontakthase.

Aktion 5 bidrager til at professionalisere ungdomsorganisationerne og gør det lettere at sammenligne organisationer, ikke blot ud fra nationalitets- eller kulturforskelle, men også ud fra deres organisationstype og arbejdsstil. Programmet Ungdom og aktion 5 bibringer ”det tværnationale samarbejde kontinuitet, forudsigelighed og struktur og indfører aktiviteter på græsrodsniveau”.

Virkningen af aktion 5 på **lokalsamfundene** kan registreres på forskellige niveauer:

- Ungdomsorganisationer – kommunen: ”Oprettelsen af tættere kontakter med de kommunale medarbejdere vil kunne fremme udviklingen af klubber og organisationer og udløse en større kædereaktion for politik og økonomi.” De deltagende grupper og organisationer styrker ofte deres samarbejde med de lokale myndigheder, stabiliserer deres relationer med kommunens ungeafdeling og koncentrerer sig mere om internationale aktiviteter.
- De deltagende organisationer kan motivere ungdomsorganisationer i samme lokalsamfund til også at engagere sig internationalt.

Virkning på politikker, lovgivning og institutioner

Selv om virkningen af aktion 5 på den nationale, regionale og lokale politik beskrives generelt, er der ikke mange eksempler på konkrete virkninger. Men alle er enige om, at disse politikker og EU-politikken skal supplere hinanden.

I visse tilfælde ser det ud til, at EU's ungdoms- og ungdomsarbejdspolitik træder i stedet for den nationale, regionale eller lokale politik. Kommunerne har mærket den største virkning (jf. ovenfor). Det har vist sig frugtbart at inddrage kommuner og lokale politikere, hvilket har bidraget til en større åbenhed over for internationale aktiviteter. Det giver mulighed for at bekæmpe fordomme og racisme lokalt.

3.8.4. Konklusioner vedrørende aktion 5

Hvad den fremtidige udvikling af aktionen angår, insisterer evaluaterne på, at det er nødvendigt at fortsætte med at udvikle ungdomspolitikken og politikken for ungdomsarbejdet i Europa efter målsætningerne i hvidbogen og skabe samarbejdsnetværk på europæisk/nationalt/regionalt/lokalt plan eller styrke dem, især på lokalt plan, for lettere at nå de unge, der har færre muligheder.

Ungdomspolitik - ungdomsarbejde - prioriteter

- I visse tilfælde ser det ud til, at EU's ungdoms- og ungdomsarbejdspolitik træder i stedet for den nationale, regionale eller lokale politik. Alle er enige i, at de forskellige tilgange til spørgsmålet skal supplere hinanden.
- Indførelsen af internationale normer vil kunne bidrage til fortsat at forbedre kvaliteten i ungdomsarbejdet.
- Programmet bør have mulighed for at finansiere forskningsprojekter vedrørende ungdommen, ikke blot i forbindelse med selve programmet Ungdom, men også udenfor.
- Aktionens virkninger på integration af de unge, der har dårligere muligheder, skal videreføres og styrkes.

Aktionens aktuelle struktur

- Aktionens kompleksitet anses både for at være en produktiv faktor og en hæmmende faktor, der begrænser manøvremarginen i forbindelse med gennemførelsen.
- Visse aktiviteter under aktion 5 bør ikke blot gennemføres under forberedelsen af aktion 1 og 2, men også ved forberedelsen af aktion 3.

Udvælgelsesproces, beslutningstagning, reaktioner og opfølgning

- Ungdomskonsulenter/-ledere vil gerne inddrages langt mere i udvælgelsesprocessen og være bedre informeret om hierarkiet i beslutningsprocessen.
- Deltagerne vil gerne have mere tydelige skriftlige forklaringer, når deres projekter forkastes, så de kan forbedre kvaliteten af deres senere ansøgninger. Ved

afslutningen af deres projekt vil de gerne have feedback på kvaliteten af deres arbejde.

- Den kvantitative evaluering af projekterne under aktion 1, 2 og 3 under aktion 5 bør styrkes.

Synlighed - netværkssamarbejde - overførselsmulighed

- Bedre udbredelse af god praksis gennem større offentlig omtale af de berørte projekter på forskellige internetsteder og udnyttelse af alle mulighederne i det berørte netværk (nationale kontorer, regionale centre, SALTO, Europarådet).
- En større decentralisering i programlandene vil kunne føre til en større gennemsigtighed og nærhed og især fremme integrationen af unge, der bor i fjerntliggende områder og mere generelt unge, der har dårligere muligheder.

3.9. Aktioner med tredjelande

3.9.1. Rammerne for aktionerne

Kommissionen og programudvalget for Ungdom har i forbindelse med samarbejdet med tredjelande fastlagt fire prioriterede geografiske områder: første prioritet, det udvidede EU's nabolande, dvs. Middelhavsområdet (Marokko, Algeriet, Tunesien, Egypten, Libanon, Jordan, Syrien, Israel, Vestbredden og Gaza-striben, Tyrkiet, Cypern og Malta), Sydøsteuropa (Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Serbien og Montenegro), og Samfundet af Uafhængige Stater (Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Moldova, Rusland, Ukraine), og som anden prioritet Latinamerika (Argentina, Bolivia, Brasilien, Chile, Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, El Salvador, Uruguay, Venezuela).

Samarbejdet med tredjelande inden for rammerne af programmet Ungdom, sigter mod at fremme universel fred, dialog, tolerance og solidaritet mellem unge. De øvrige hovedmål er at oprette solide og bæredygtige partnerskaber samt at udveksle ekspertise og knowhow i forbindelse med ungdomsarbejde mellem statslige og ikke-statslige strukturer i EU og tredjelandene. Aktiviteter, som involverer tredjelande, skal give deltagerne mulighed for bedre at forstå deres situation og deres kultur og skal få dem til at tænke over deres respektive identitet. Disse aktiviteter har ligeledes til formål at bidrage til udviklingen af den frivillige sektor og civilsamfundet i partnerlandene og give partnerne i tredjelandene mulighed for at få erfaringer på det ikke-formelle uddannelsesområde og bidrage til at udvikle ungdomsarbejdet og foreningerne for unge i disse lande.

Programmet Euro-Med Ungdom har følgende generelle mål: at forbedre indbyrdes kendskab og forståelse og dialog mellem unge i Middelhavsområdet og EU og fremme de unges, især unge kvinders, aktive medborgerskab i lokalsamfundet samt fremme ungdoms-ngo'ers bidrag til landets sociale liv. Under de specifikke mål drejer det sig om at fremme uformelle interkulturelle læringsmuligheder for unge og uddannelsesmuligheder for ungdomskonsulenter og -ledere, udveksle erfaringer og god praksis, fremme udviklingen af almennyttige strukturer, fremme demokratiseringen af civilsamfundet, informere ungdoms-ngo'er, fremme gensidig forståelse mellem de 27 Euro-Middelhavspartnere og forbedre deres

opfattelse af hinanden samt tilskynde Middelhavspartnernes ngo'er til at deltage i tværnationale ngo-netværk.

Euro-Med Ungdom er bygget op omkring de tre hovedaktioner fra Ungdom: aktion 1 (udvekslinger af unge), aktion 2 (volontørtjeneste) og aktion 5 (supplerende foranstaltninger).

3.9.2. Gennemførelse af aktionerne

a) Samlet vurdering af aktionen

Gennemsnitligt er ca. 8 % af det årlige budget til programmet Ungdom gået til at finansiere samarbejdet mellem de 30 programlande og 42 tredjelande. MEDA-programmets midler har i betydelig grad suppleret den del af ungdomsprogramkets budget, der er gået til programmet Euro-Med Ungdom.

Der har i forhold til de disponible midler været mange ansøgninger til det afsnit af programmet, der vedrører "samarbejde med tredjelande". Gennemsnitligt blev ca. 55 % af de indsendte ansøgninger godkendt, hvilket er under den succesrate, som er registreret i programlandene.

Aktionens europæiske merværdi defineres som det bidrag, den yder til en europæisk udenrigspolitik, og som fremme af en positiv opfattelse af Europa ude i verden. Den defineres også som en anerkendelse af et EU, der bygger på demokratiske værdier og solidaritet og som et bidrag til oprettelsen af en europæisk identitet og en åbenhed over for samarbejde med lande, der ikke nødvendigvis har indgået bilaterale aftaler med samtlige medlemsstater.

b) Operationelle mekanismer

Gennemførelsen af aktionen består næsten udelukkende af mikroprojekter. Selv om denne fremgangsmåde er tung og kræver megen arbejdskraft, har den på ny vist sig at være den mest velegnede til at sikre nærhed i forhold til borgerne og tilgængelighed for lokale organisationer og grupper, der især kendetegner ungdomssektoren. Det er lykkedes storstilede, flerårige, interaktive projekter som youthNET og Balkan Youth Project at øge tredjelandenes synlighed og forbedre deres adgangsmuligheder, og der er i den sammenhæng oprettet partnerskaber og netværk. Disse projekter er gode, men må ikke erstatte mikroprojekterne.

På baggrund af det høje antal små kontrakter er forvaltningen af aktionen gradvist blevet decentraliseret og overdraget til de nationale kontorer. Denne forvaltningsform har den fordel, at den kommer tættere på brugerne og i princippet fremskynder projektudvælgelse og kontraktindgåelse, dog på bekostning af sammenhængen i aktioner med sigte på relationerne til omverdenen. En anden ulempe ved denne forvaltningsform er den budgetmæssige opsplitning, der skaber modsætninger mellem promotion og kapacitet til at imødekomme efterspørgslen. Derimod satser man på at forbedre promotion og synlighed gennem de nationale kontors aktiviteter. Endvidere medfører decentraliseringen gradvist en mere aktiv inddragelse af programlande, der kun havde få eller slet ingen projekter med tredjelande, da budgettet blev fordelt centralt.

En del af aktionen (projekter foreslået af europæiske ngo'er og projekter indsendt af organisationer med base i lande i det sydlige Middelhavsområde) administreres fortsat centralt (af Kommissionen), men forsinkelserne i gennemførelsen er endnu ikke fuldstændigt indhentet.

Med hensyn til projektforvaltning kan kun organisationer fra Middelhavspartnerlandene blive projektledere og -koordinatorer for projekter under Euro-Med Ungdom, mens organisationer fra andre tredjelande skal gå via deres EU-partnere for at blive det.

Knowhow og arbejdsværktøjer er blevet puljet i to ressourcecentre, som er oprettet under de nationale kontorer (Ressourcecentre for Sydøsteuropa og Euro-Med). Disse ressourcecentre har vist sig at være nyttige instrumenter til at fremme information og synlighed samt tredjelandes adgang til programmet.

Den nuværende mekanisme for tildeling af – fast – støtte har vist sig mere brugervenlig end en procentbaseret finansiering på grundlag af faktiske udgifter. Men den er mere stiv og åbner ikke mulighed for at tilpasse sig de berørte tredjelandes særlige forhold. Endvidere er det kompliceret at beregne de endelige betalinger, især fordi der anvendes forskellige satser i de enkelte lande, og fordi der inden for samme projekt kan kombineres forud fastsat støtte og støtte, der beregnes på grundlag af faktiske udgifter.

I forbindelse med instrumenter og kriterier har man konstateret, at visse af de nuværende kriterier ikke helt svarede til de unges/organisationernes behov. Således anså mange grupper og organisationer forpligtelsen til, at udvekslingerne skulle være multilaterale (mindst fire eller endog fem partnere i tilfælde af kandidatlande) for at være for krævende. Den øvre aldersgrænse er undertiden en hindring for, at unge fra visse tredjelande kan deltage. De nationale kontorer samt organisationer og unge fandt forpligtelsen til at arbejde med partnere fra samme geografiske område for restriktiv. Der blev derfor anbefalet en regional blanding inden for samme projekt.

3.9.3. Analyse af aktionernes effektivitet og produktivitet

Der blev i 2000-2002 frigjort i alt 18,6 mio. EUR til samarbejdet med tredjelande. Denne ramme blev taget ud af Ungdoms- og MEDA-budgetterne (i størrelsesordenen 13,7 mio. EUR fra førstnævnte og 4,9 mio. fra det andet). 41 % af midlerne blev bevilget til samarbejdet med Middelhavsregionen, 34 % til de sydøsteuropæiske grænseregioner (SEE 14 %, SNG 20 %) og 25 % til Latinamerika. Ca. 18 000 unge og ungdomsledere og ngo-repræsentanter har fået gavn af aktionen ved at deltage i et af de 850 projekter. Antallet af deltagere fra programlandene (53 %) var næsten det samme som for tredjelandene (47 %).

På grund af de gode resultater i form af indsendte og godkendte projekter af høj kvalitet lykkedes det aktionen med tredjelande at absorbere flere midler i 2001 og 2002 end det beløb, der oprindeligt var bevilget i begyndelsen af året.

Virkninger for de unge

Indtil nu har de konkrete projekter en ikke ubetydelig virkning for unge i form af interkulturel læring, personlig udvikling og aktiv samfundsdeltagelse. Det er lykkedes aktionen at forbedre den gensidige forståelse mellem unge europæere og unge ikke-europæere. Den har bidraget til anerkendelsen af et Europa, der bygger på værdier som solidaritet og støtte, især i konfliktramte regioner.

Udvekslingerne af unge har været særdeles effektive med hensyn til at fremme interkulturel forståelse og bevidsthed om et europæisk tilhørsforhold inden for en bredere målgruppe takket være virkningen på de lokale værtssamfund. EVT har derimod haft en stærkere virkning på deltagernes personlige udvikling.

Virkning på ungdomskonsulenter/-ledere, organisationer og lokalsamfund

Især gennem de supplerende foranstaltninger har aktionen ligeledes ydet et vigtigt bidrag til kapacitetsopbygning og netværkssamarbejde mellem ungdomskonsulenter/-ledere og ungdomsorganisationer/-strukturer. Organisationerne har kunnet udveksle erfaringer og oprette nye kontakter, der ofte har ført til oprettelse af varige partnerskaber med henblik på fremtidigt samarbejde.

Men da organisationer fra tredjelande skal indsende deres støtteansøgning via en europæisk partner (undtagen Euro-Med Ungdom), har deltagerne fra disse lande ikke i fuldt omfang oplevet virkningerne af denne aktion, eftersom samarbejdet ikke skete på lige fod.

Med aktionen er det lykkedes at informere lokalt om værdierne ved ikke-formel uddannelse og interkulturel læring. Den har styrket det gensidige kendskab til nationale kulturer og har på den måde bidraget til at bekæmpe kulturelle fordomme. Den har også påvirket udviklingen af den frivillige sektor og civilsamfundet i programlande og tredjelande.

Der er konstateret en række forskelle med hensyn til de forskellige regioners gennemførelse af programmet. Sydøsteuropa og Middelhavsregionen havde meget svært ved at gennemføre aktion 2 (EVT) på grund af manglende traditioner på området og/eller negative konnotationer i forbindelse med volontørtjeneste af historiske årsager. Latinamerika er stadig den region, som er mest åben over for kontakter og projekter. Denne region ligger således på en andenplads efter Middelhavsregionen målt i aktivitetsvolumen. Det var en populær destination for værtsprojekter, mens projekterne med Sydøsteuropa og SNG som oftest foregik i programlandene på grund af visse vanskeligheder med administrative procedurer og med at få visum samt logistik- og bankoverførselsproblemer osv.

Ud over ovennævnte virkninger, som blev konstateret i alle regionerne, blev der registreret andre vigtige resultater af Euro-Med handlingsprogrammet for unge: der blev etableret nationale strukturer i landene i det sydlige Middelhavsområde, hvilket øgede synlighed og tilgængelighed betydeligt, og bidraget fra MEDA-budgetposten sikrede en kvantitativ og kvalitativ højnelse af de gennemførte projekter og gav organisationer/grupper fra Middelhavspartnerne mulighed for at søge. SALTO Euro-Med (Support for Advanced Learning and Training Opportunities) anvendte en særlig uddannelsesstrategi, som gjorde det muligt at højne projekternes kvalitet og etablere nye partnerskaber.

De øvrige regioner fandt programmets synlighed relativt svag. Nogle organisationer havde vanskeligt ved at få adgang til programmet. Oprettelsen af ressourcecentret for Sydøsteuropa i 2002 har dog forbedret situationen i de vestlige Balkanlande.

Virkning på politikker, lovgivning og institutioner

Den supplerende finansiering, der blev tildelt programmet Euro-Med Ungdom gennem MEDA-programmet, gjorde det muligt for de respektive ministerier at udpege nationale koordinators i Middelhavspartnerlandene. Inddragelsen af myndighederne gav programmet en politisk betydning og en større synlighed, så det kunne udøve en mere direkte indflydelse på ordninger og nationale politikker på ungdomsområdet. Dette system kan imidlertid kritiseres på to punkter: regeringens øgede kontrol med programmet og de lejlighedsvis interessekonflikter mellem den nationale politik og programmets filosofi.

I de øvrige tredjelande er de nationale myndigheder overhovedet ikke involveret i programmet, hvilket er en stor svaghed, da der som følge heraf ikke er nogen politisk og strukturel virkning. Det skader programmets bæredygtighed og giver sig udslag i manglende politisk opbakning og medfinansiering, en svag synlighed og manglende støtte i forbindelse med iværksættelse af aktiviteter (forenkling af visaudstedelsen, partnerskaber osv.).

Udstedelsen af visa og opholdstilladelser er stadig en væsentlig hindring for samarbejdet med tredjelande. Den fremtidige udvikling afhænger af, hvordan dette problem bliver løst.

3.9.4. Konklusioner vedrørende aktionerne med tredjelande

Inddragelsen af deltagerne har styrket værdien af samarbejdet med tredjelandene på ungdomsområdet. Det har endvidere gjort det muligt at styrke forbindelserne og samarbejdet mellem EU og dets naboer mod sydøst og med Latinamerika, hvilket har bidraget til at skabe konstruktive og dynamiske relationer med disse lande.

Det er blevet bekræftet, at mål og målsætninger er særdeles relevante. Vi skal fortsætte ad den vej. Men i det nuværende retsgrundlag henvises der ikke i tilstrækkelig grad til de generelle og specifikke målsætninger for samarbejdet med tredjelande.

- Der må udfoldes ekstra bestræbelser på at gøre aktionen mere synlig og fremme adgangen for organisationer i tredjelande.
- Formidlingen af resultater og informationer til lokale organisationer skal gøres mere effektiv.
- Modellen for Euro-Middelhavshandlingsprogrammet for unge skal overføres til Balkan- og SNG-landene med delprogrammer, som finansieres af eksterne supplerende budgetposter, og der skal etableres nationale koordinationsstrukturer. Helt i overensstemmelse med anbefalingen om at oprette flere ressourcecentre blev der oprettet et center i september/oktober 2003.
- Organisationer i tredjelande skal styrkes, og deres aktive deltagelse i programmet konsolideres ved at give dem mulighed for at indsende deres ansøgninger og blive ledende projektpartnere.

Det skal imidlertid understreges, at det fremtidige samarbejde med tredjelande vil afhænge stærkt af de fremskridt, der sker med visa og opholdstilladelser, som er en væsentlig hindring for de unges mobilitet.

- Det er blevet kraftigt anbefalet at indlede en oplysningskampagne over for de relevante ambassader og konsulater og opretholde bistanden og udsende støttebreve, hvor programmets karakter af ikke-formel uddannelse beskrives i store træk.

Aktionens geografiske dækning bør omtales. Der er ikke enstemmighed om at foretrække Latinamerika frem for afrikanske eller asiatiske lande. De unge og organisationerne samt repræsentanter for visse medlemsstater har udtrykt stærk interesse for at indlede et samarbejde med andre regioner, der blev anset for i lige så høj grad at kunne tilbyde unge muligheder for at udvikle gensidig forståelse og solidaritet.

- Det blev derfor anbefalet at udvide den geografiske dækning.

- Selv om det blev anbefalet i evalueringerne, skal de bilaterale udvekslinger ikke træde i stedet for multilaterale udvekslinger for at bevare aktionens europæiske merværdi. Disse udvekslinger kan dog blive støtteberettigede på visse betingelser, f.eks. hvis der er tale om små organisationer, der er nye i forbindelse med programmet, eller lande, som består af to eller flere etniske grupper.

Hvad angår de administrative og økonomiske procedurer, har de nuværende mekanismer vist sig nogenlunde egnede og skal bevares på betingelse af, at der foretages mindre justeringer, så der tages hensyn til forholdene i tredjelandene:

- Deltagere fra tredjelande skal have dækket transportudgifter 100 %
- Den nuværende ”mikroprojektordning” kan suppleres af en mere langsigtet strategi. Det drejer sig om at finansiere flerårige projekter i større målestok, der kan bidrage til at øge synligheden og åbne mulighed for planlægning på længere sigt.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at der er sat spørgsmålstejn ved udtrykket ”tredjeland”, da det normalt giver associationer til ”tredjeverdensland”.

- Det er derfor blevet anbefalet at revidere terminologien. Udtryk som ”internationalt samarbejde eller samarbejde med partnerlande” blev anset for mere passende, da de har mere positive konnotationer.

4. SAMLET EVALUERING AF PROGRAMMET

Programmet Ungdom, der er omfattet af denne evaluering, er nået op på normalt gennemførelsesniveau, og selv om evalueringen er blevet rykket et år frem i forhold til datoen i retsgrundlaget, giver denne et generelt overblik over resultater vedrørende forvaltning, projekter og virkninger.

Denne evaluering indeholder resultaterne af programlandenes virkningsundersøgelser, af visse eksterne evalueringer samt af forskellige særlige seminarer. Disse forskellige resultater er i overensstemmelse med hinanden og gør det muligt at fremsætte ”forslag” med henblik på at forbedre programmet.

Selv om evalueringen af programmet Ungdom kommer ved slutningen af dets fjerde år, er den overordnet set positiv. De fastsatte mål bliver efter al sandsynlighed nået, hvis programmet fortsætter, som det er begyndt med de unges aktive bidrag til opbygningen af det europæiske samarbejde gennem deltagelse i tværnationale udvekslinger, ungdomssolidaritetsaktioner, initiativprojekter og styrkelse af samarbejdet.

Gennemførelsen af programmet er i vid udstrækning decentraliseret, hvilket er led i en strategi, som Kommissionen har ønsket, og som de forskellige aktører på området er enige i.

Der anføres nedenfor en række anbefalinger som følge af denne evaluering med henblik på at sikre en endnu bedre gennemførelse af programmet for at nå de fastsatte mål bedst muligt.

Programmets forskellige aktioner har en egendynamik, som vækker forventninger. En række bemærkninger vedrører ikke direkte programmet, men omgivelserne, det gælder f.eks. spørgsmålet om de vanskeligheder, unge fra tredjelande har med at opnå visum, eller

spørgsmålet om anerkendelse af de erfaringer, der erhverves i forbindelse med programmet, og som i høj grad afhænger af, at der på andre områder vedtages specifik lovgivning.

Paradoksalt nok er visse svagheder, som er kommet frem ved evalueringen, også tegn på programmets succes, eftersom de klart viser, at støttemodtagerne har nye forventninger eller nye krav.

Med hensyn til deltagelsen i programmet kan man konstatere, at 52 % af deltagerne mellem 2000 og 2003 var piger mod 48 % drenge. Denne balance er nogenlunde den samme for aktion 1 og 3, mens det konstateres, at aktion 2 (Europæisk volontørtjeneste) har en højere deltagelse af piger, som repræsenterer 72 % af deltagerne mod 28 % drenge. Sidstnævnte aspekt er tidligere blevet forklaret ved, at EVT var mindre attraktiv for unge mænd, der i de fleste medlemsstater skulle aftjene en obligatorisk militær eller civil værnepligt. I takt med at denne obligatoriske værnepligt efterhånden forsvinder, bør der inden for en kortere eller længere tidshorisont kunne skabes balance i de to køns deltagelse.

Hvad **programforvaltningen** angår, fokuserer de vigtigste spørgsmål på procedurernes gennemsigtighed og sammenhæng, især i forbindelse med udvælgelse af tværnationale projekter, disse procedurers enkelhed og fleksibilitet samt nødvendigheden af at bringe programmet tættere på støttemodtagerne og bistå dem med udarbejdelsen af deres projekter. Det er særdeles vigtigt at få løst disse vanskeligheder, da de vedrører adgangen til programmet og kan være kilde til frustrationer eller manglende forståelse.

Evalueringen af projekterne, feedback til støttemodtagerne og EU's anerkendelse af de gennemførte aktiviteter ses også som tegn på fremskridt for programmet.

Vedrørende aktion 1 viser evalueringen, at målene for programmet er nået, og at denne aktion fungerer tilfredsstillende. Aktionen spiller en særdeles vigtig rolle i forbindelse med programmet, for den når det største antal støttemodtagere. Den har en høj europæisk merværdi gennem sine multilaterale udvekslinger og gennem sine virkninger for unge med dårligere muligheder samt små organisationer. En af de vigtigste bemærkninger til udvekslinger af unge er, at det er nødvendigt at fortsætte med at styrke kvaliteten i projekterne, især ved at lade de nationale kontorer få en større støttefunktion. Et andet vigtigt aspekt er de berørte aktørers ønske om at få mulighed for at lade projektforberedelsesfasen indgå i projektets varighed samt at få en fase til at gøre status over resultaterne. Det udspringer af ønsket om at udnytte projekterne i deres fulde omfang og viser en tilgang, der sigter mod at forbedre projekternes kvalitet.

Aktion 2 er uden tvivl programmets flagskib. Den europæiske volontørtjeneste kan nemlig let identificeres og har en stærk virkning. Det er ligeledes den aktion, der er mest krævende at gennemføre. Evalueringen viser, at denne aktion også fungerer tilfredsstillende. De vigtigste bemærkninger, der skal fremhæves, vedrører viljen til at øge kvaliteten af projekter og procedurer endnu mere og til at øge unge volontørers adgangsmuligheder til tjenesten. Spørgsmålene om anerkendelse af de erfaringer, de unge volontører får i forbindelse med programmet, eller om nødvendigheden af at fjerne hindringer for volontørernes mobilitet er særdeles vigtige for aktionens udvikling. Imidlertid er disse to aspekter ikke direkte knyttet til programmets gennemførelse, men fremgår af den kontekst, aktionen gennemføres i. Disse problemer vil kun til dels kunne løses med hjælp fra andre politikområder, såsom uddannelse og indre anliggender.

Aktion 3 består af tre klart adskilte afsnit. Gruppeinitiativer, netværksprojekter og opfølgingslegater. De første to foranstaltninger supplerer hinanden, da den første giver unge mulighed for at skabe deres egne projekter, og den anden giver mulighed for at give dem en europæisk dimension. Disse foranstaltninger supplerer ligeledes hele programmet, for de kan bruges til at oprette strukturer i marken, så der kan udvikles ikke-formelle uddannelsesaktiviteter for unge, især under inspiration af de prioriteter, der er defineret i hvidbogen om ungdommen. Ud fra den betragtning er der tale om en tilstrækkeligt fleksibel aktion til, at der kan gennemføres projekter i overensstemmelse med den seneste udvikling i det politiske samarbejde. Resultaterne er mere blandede for foranstaltningen ”opfølgingslegater”. Denne foranstaltning, der primært sigter mod at give unge mulighed for at iværksætte projekter efter udløbet af en volontørtjeneste, bør formentlig integreres bedre med opfølgningen af EVT.

For **aktion 4** viste evalueringen vanskelighederne med gennemførelsen. Uden at sætte spørgsmålstejn ved det berettigede i aktioner, der bygger bro mellem de almene uddannelses-, erhvervsuddannelses- og ungdomsområderne, og selv om det lave antal godkendte projekter indtil i dag endnu ikke giver mulighed for at validere denne aktionstype, viser det sig, at aktion 4 lider under en trepartsstyring, der giver særdeles komplekse procedurer. Resultaterne af evalueringen må derfor få os til nøje at overveje alternative metoder til at iværksætte tværfaglige foranstaltninger.

Aktion 5 er en original aktion under programmet, der har til formål at støtte ungdomsorganisationernes kvalitet, især gennem uddannelses- og netværksaktioner, fremme samarbejdsaktiviteter på ungdomsområdet og ligeledes iværksætte nyskabende pilotprojekter. Evalueringen viser, at målene for programmet er nået på dette område, og at denne aktion formår at skabe et miljø, der fremmer udviklingen af aktiviteter for unge i almindelighed og af programmet i særdeleshed. Forbedringer af denne aktion bør navnlig gøre det muligt at støtte alle programmets aktioner mere og spille en større rolle for udnyttelsen af dem gennem aktioner, som øger synligheden og udbredelsen af god praksis.

Aktionen ”tredjelande” præsenteres ikke selvstændigt i programmet. De forskellige tredjelandeaktioner gennemføres nemlig i forbindelse med programmets aktion 1, 2 og 5. Evalueringen bekræfter, at programmets mål for tredjelande bliver opfyldt. Et af de vigtigste punkter, som fremhæves i evalueringen, er knyttet til nye geografiske områders adgang til programmet. Dette viser dels, at denne aktion fungerer tilfredsstillende, men også, at der er et krav om at styrke den. Dette aspekt understreges ligeledes gennem ønsket om, at disse aktioner er mere synlige i og uden for programmet. En af vanskelighederne for aktionen for tredjelande, og som i øvrigt ligner den, der er anført for aktion 2, vedrører hindringerne for støttemodtagernes mobilitet, bl.a. med hensyn til at få visum eller opholdstilladelse. Løsningen af disse problemer afhænger som tidligere nævnt i vid udstrækning af, i hvilken sammenhæng aktionen gennemføres.

Hele programmet og de enkelte aktioner for sig fortjener at blive mere synlige, og resultaterne fortjener at blive udnyttet i betragtning af de virkninger, de har for unge, organisationer og nationale politikker.

Endelig er der gennem evalueringen formuleret 52 forslag til forbedring af programmets gennemførelse. Disse forslag sigter i visse tilfælde direkte mod programmet, bl.a. spørgsmål i forbindelse med gennemførelsesprocedurer. I andre tilfælde vedrører disse spørgsmål kun programmet indirekte, idet de snarere er rettet mod omgivelserne, bl.a. med hensyn til at fjerne hindringerne for mobiliteten.

I begge tilfælde vil disse forslag blive fulgt op med henblik på at forbedre programmets funktionsmåde, men de vil også indgå i Kommissionens udarbejdelse af et forslag til nyt program på ungdomsområdet.

5. ANBEFALINGER

Kommissionen har valgt at give en detaljeret præsentation af de forskellige anbefalinger, så det nøjagtigt kan påvises, hvilke punkter der stammer fra denne evaluering. Afsnit 5.2 indeholder en sammenfatning af anbefalingerne. Evalueringen af programmet er overordnet set positiv, både hvad angår den økonomiske gennemførelse og virkningen heraf på unge, ungdomsorganisationer og offentlige forvaltninger. Der er ligeledes afdækket visse svagheder, som svarer til de fremsatte anbefalinger. I forbindelse med anbefalingerne skitserer Kommissionen de første elementer af svar.

Anbefalingerne i denne rapport vil blive fulgt op fra 2004 af en evalueringsarbejdsgruppe, som Kommissionen nedsætter.

5.1. Anbefalinger for de enkelte aktioner

Disse anbefalinger er anført nedenfor med Kommissionens kommentarer til, hvordan de vil blive fulgt op.

5.1.1. *Anbefalinger på tværs af de forskellige aktioner*

1. **Programmets aldersgrænser giver anledning til megen debat. Selv om der ikke er konsensus om dette spørgsmål, anbefales det at sætte aldersgrænsen for deltagelse i programmet ned eller op.**
 - Aldersgrænsen på 15-25 år er fastsat i retsgrundlaget for programmet og kan derfor ikke ændres.
 - Der vil i Kommissionens forslag til fremtidigt retsgrundlag blive taget hensyn til denne anbefaling, bl.a. ved at åbne moduler af programmet for unge i alderen 13-30 år afhængig af aktionstyperne.
2. **Det anbefales, at unge med dårligere muligheder bliver programmets vigtigste målgruppe, og at det bedre tilpasses denne målgruppes særlige behov.**
 - Kommissionen mener, at programmet skal være tilgængeligt for alle unge uden forskelsbehandling.
 - Visse særlige grupper, især unge med dårligere muligheder, vil ved gennemførelsen af aktionerne kunne få fortrinsret til bestemte moduler.
 - Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling.
3. **I forbindelse med iværksættelse og opfølgning af projekterne anbefales det at styrke foranstaltningerne til støtte for projektforberejdelse, især til små organisationer og organisationer uden tidligere erfaring med forvaltning af EU-programmer, og sikre en bedre opfølgning af de gennemførte projekter.**

- Kommissionen er af den opfattelse, at denne anbefaling er grundlæggende, især for aktion 1, 2 og 3.
 - Kommissionen henstiller til de nationale kontorer, at de bruger aktion 5 til støtte til projektforberedelse.
 - Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling og bl.a. sikre, at de nationale kontorer kan decentralisere visse af deres støtteaktioner (jf. anbefaling 4).
- 4. Der skal etableres regionale og lokale informations- og kontaktcentre, så programmet kommer tættere på støttemodtagerne, og så der ydes støtte i forbindelse med promotion af programmet samt ansøgning og evaluering. Disse centre kan blive særdeles nyttige ved målretningen mod marginaliserede unge.**
- Kommissionen mener, at den regionale og lokale tilgængelighed og nærhed i forhold til støttemodtagerne er vigtige aspekter ved programmet, der vil kunne blive almindeligt udbredt med respekt for særlige regionale forhold, og forudsat at det ikke indebærer en decentralisering af den økonomiske forvaltning.
 - En støtteforanstaltning kan også påvirke projekternes kvalitet og resultater positivt.
 - Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling, bl.a. ved at give de nationale kontorer lov til at decentralisere nogle af deres opgaver.
- 5. Den administrative del af ansøgningsprocessen skal forenkles og lettes, dog uden at afvise mindre projekter.**
- Kommissionen vil se på muligheden for at forenkle ansøgningsprocessen, idet den især tager hensyn til de enkelte foranstaltningers og aktioners forvaltningskrav og specifikke behov.
 - Med henblik på at forenkle processerne er Kommissionen ved at se på, hvordan ansøgninger kan indsendes online, og den udarbejder nye ansøgningsformularer.
- 6. Udvælgelseskriterierne og beslutningsprocessen skal være mere gennemsigtige, og gennemførelsen af europæiske og nationale prioriteter i programlandene skal hænge bedre sammen og være mere afbalancerede.**
- Kommissionen erkender denne vanskelighed; evalueringsarbejdsgruppen skal analysere spørgsmålet.
 - Kommissionen anbefaler en bedre indbyrdes forbindelse mellem de nationale kontorer, især via Youthnet-webstedet, der kan bruges til at forbedre gennemførelsen af de europæiske og nationale prioriteter i programlandene.
 - Kommissionen mener, at udvælgelseskriterier og beslutningsproces skal være gennemsigtige for ansøgerne og anbefaler, at visse nationale kontorer bruger evalueringsskemaer.

- 7. Adgangen til programmet skal være lettere, eventuelt ved at gøre ordningen for tildeling af støtte mere fleksibel.**
- Kommissionen mener, at en alt for stor fleksibilitet vil gå ud over programmets gennemsigthed og sammenhæng.
 - Kommissionen vil undersøge, om det er berettiget og velbegrunder at gøre de enkelte aktioner mere fleksible.
 - Evalueringsarbejdsgruppen skal undersøge de forskellige muligheder for en mere fleksibel ordning for rejseudgifter og lommepenge.
- 8. Støttemodtagerne skal inviteres til årlige evalueringsmøder nationalt og på EU-plan samt regionalt.**
- Kommissionen erkender, at det betyder noget for organisationer, ungdomskonsulenter og -ledere og de unge at få feedback om projekternes kvalitet.
 - Der vil med mere jævne mellemrum blive afholdt evalueringsmøder på EU-plan, og Kommissionen henstiller til, at det samme sker nationalt. I givet fald vil den så vidt muligt anbefale og støtte formidlingen af projektresultater og vidnesbyrd om god praksis.
- 9. Ungdomskonsulenter og -ledere ønsker større gennemsigthed i beslutnings- og udvælgelsesprocessen og vil gerne inddrages mere i udvælgelsen af projekter.**
- Kommissionen er af den opfattelse, at udvælgelsesudvalgene (under de nationale kontorer eller Kommissionen) bør være åbne over for ”youth workers”.
 - Kommissionen vil undersøge, hvordan informationen om udvælgelsesudvalgene og de beslutninger, de træffer på EU-plan og nationalt, kan forbedres (jf. anbefaling 10).
- 10. Deltagerne vil gerne have nøjagtige begrundelser for, hvorfor deres projekter bliver afvist, så de kan forbedre deres kvalitet.**
- Evalueringsarbejdsgruppen analyserer, hvordan dette aspekt kan forbedres.
- 11. Det anbefales, at unge og ungdomskonsulenter/-ledere, der har deltaget i et projekt, får et bevis som en anerkendelse af de kompetencer, de har erhvervet ved deltagelsen i projektet, som det er tilfældet med EVT.**
- Inspireret af EVT-beviset og medlemsstaternes gode praksis anbefaler Kommissionen de nationale kontorer, at de gradvist fra 2004 iværksætter en ordning med henblik på at udstede beviser til de unge deltagere i programmerne.
 - Denne anbefaling vil blive inddraget i det fremtidige retsgrundlag, så der indføres en forpligtelse til at give deltagerne i programmet et bevis.
- 12. Da mobilitetshindringer gør det vanskeligt at gennemføre programmet, anbefales det stærkt, at der træffes passende foranstaltninger, så det bl.a. bliver lettere for programdeltagerne at få visum.**

- Kommissionen mener, at dette spørgsmål er meget vigtigt, navnlig for aktionerne med tredjelande.
- Der er ikke tilstrækkelig politisk vilje til at fjerne disse hindringer. Kommissionen tager initiativer på dette område til at informere de medlemsstater, der deltager i programmet, om dette spørgsmål.
- Det udgør også en hindring for mobiliteten, at volontøren ikke har nogen status. Dette spørgsmål må overvejes i forbindelse med den åbne koordinationsmetode.
- Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag atter understrege, at det er nødvendigt at fjerne mobilitetshindringerne.

13. Ved afslutningen af projektet vil projektlederne gerne have feedback på kvaliteten af deres arbejde.

- Kommissionen mener, at det er meget vigtigt på både centralt og decentralt plan at oplyse projektlederne om den endelige evaluering af deres projektresultater. Dette spørgsmål bliver behandlet af evalueringsarbejdsgruppen.

14. Det anbefales at støtte projekter, der ikke finansieres, men som ligner dem, der finansieres af programmet gennem "mærkning".

- Kommissionen mener, at medlemsstaterne vil kunne bruge ungdomsprogramkets modeller for god praksis med hensyn til mærkning.
- Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling.

15. Der bør gives grønt lys for oprettelsen af længerevarende forbindelsesled mellem de forskellige aktioner.

- Den indkaldelse af projekter, Kommissionen udsendte i 2004 i forbindelse med aktion 5, skal åbne mulighed for at iværksætte projekter, der integrerer flere af programmets aktioner. Disse typer af foranstaltninger vil blive videreført i 2005 og 2006.
- Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling.

16. Større synlighed for programmet.

- Kommissionen mener, at programmet skal gøres mere synligt over for de ansvarlige politikere.
- Den mener ligeledes, at programmets synlighed skal styrkes over for arbejdsmarkedets parter for at sætte fokus på programmets bidrag til de unges aktive medborgerskab, deres solidaritetssans, deres iværksætterånd og deres mulighed for integration på arbejdsmarkedet.
- Kommissionen er af den opfattelse, at de aktiviteter, der blev gennemført i anledning af den europæiske ungdomsuge i september 2003, allerede har bidraget meget til at

fremme programmet og til at gøre den brede offentlighed bevidst herom på EU-plan samt nationalt og lokalt.

- Kommissionen påtænker at afholde en lignende uge i 2005.

5.1.2. anbefalinger vedrørende aktion 1

17. Projekternes varighed bør kunne nedsættes for grupper af unge med dårligere muligheder.

- I henhold til retsgrundlaget for programmet Ungdom varer udvekslingsaktiviteter mindst én uge, og det kan ikke ændres.
- Dog vil evalueringsarbejdsgruppen undersøge muligheden for at foretage visse justeringer af projekternes varighed med henblik på at gøre det lettere for unge med dårligere muligheder at deltage.
- Kommissionen vil i sit forslag til fremtidigt retsgrundlag tage hensyn til denne anbefaling.

18. Projekters og partnerskabers kvalitet skal styrkes.

- Det er vigtigt at forbedre kvaliteten af partnerskaberne, og projektkvaliteten er afhængig heraf.
- Kommissionen mener, at de nationale kontorer skal inddrages mere i bistanden til opøgning og etablering af partnerskaber.
- Kommissionen har til hensigt at sørge for opfølgning af navnlig multilaterale partnerskaber af organisationer, der har deltaget som partnere i et projekt under aktion 1.

5.1.3. Henstillinger vedrørende aktion 2

19. De centrale elementer, som ligger til grund for EVT's kvalitet (partnerskab, balance mellem tjeneste- og læringsaktiviteter, uddannelse/støtte osv.), skal bevares og videreudvikles. Det anbefales at styrke forberedelses- og opfølgningsaktiviteter og systematisk inddrage de øvrige partnere.

- Spørgsmål som styrkelse af forberedende, supplerende og opfølgende aktiviteter samt de forskellige partners funktioner og ansvar vil blive behandlet af evalueringsarbejdsgruppen.
- Kommissionen mener, at de unge EVT-deltageres erfaringer skal kunne profileres og har i den forbindelse til hensigt fra 2004 at forny sin støtte til netværk og foreninger for tidligere EU-volontører.
- I sit forslag til fremtidigt retsgrundlag kan Kommissionen integrere opfølgningslegater i EVT-aktionen for at give de unge, der har deltaget i EVT, mulighed for at udnytte deres nyligt erhvervede erfaringer og kompetencer til en bedre social integration.

20. Det anbefales at definere målgruppen og volontørens profil mere tydeligt. Det er nødvendigt at revidere regler og finansieringsprocedurer og gøre dem mere fleksible med hensyn til unges deltagelse i EVT.

- Kommissionen mener, at EVT skal være åben for alle unge. EVT er ikke hovedsagelig forbeholdt unge med dårligere muligheder.
- EVT skal være åben for unge uafhængigt af deres kvalifikationer.
- Der skal gøres en særlig indsats for unge med dårligere muligheder, så de også kan få adgang til EVT.
- Kommissionen reviderer reglerne i 2004 i forbindelse med evalueringsarbejdsgruppen for bedre at tage højde for dårligt stillede unges særlige behov og for at fremme deres deltagelse i EVT.
- Kommissionen mener, at det i visse tilfælde kan anføres, at der kan forlanges nogle særlige kompetencer hos unge, der ønsker at deltage i en EVT, hvis den pågældende volontørtjenestes art berettiger det.

21. Det anbefales at decentralisere proceduren for evaluering af interessetilkendegivelser med henblik på værtskab og fremskynde og forenkle ansøgnings- og godkendelsesproceduren.

- Spørgsmålet om at decentralisere proceduren for evaluering af interessetilkendegivelser med henblik på værtskab er ved at blive undersøgt. Kommissionen udarbejder forslag i 2004.
- Der påtænkes en godkendelse, som i højere grad bygger på kvaliteten af værtsprojekterne.
- En online EU-database over godkendte værtsprojekter vil blive kompileret og gjort mere brugervenlig.
- Antallet af godkendte værtsprojekter vil desuden blive opjusteret.

22. EVT-projekterne er tværnationale partnerskaber, hvis finansiering afhænger af to nationale kontorer i henholdsvis sende- og værtslandene. Ifølge nogle få medlemsstater bør der kunne indføres alternativer til denne fælles finansieringstype for at undgå, at et projekt ikke kan gennemføres, fordi det ene af de nationale kontorer ikke finansierer det.

- Kommissionen påtænker inden for arbejdsgruppen at se på alternativer til den fælles finansiering i løbet af 2004.

23. EVT's individuelle karakter skal bevares; andre former kan kun være et supplement.

- Kommissionen vil videreføre pilotforsøgene med kollektiv EVT.
- Evalueringsarbejdsgruppen undersøger mulighederne for at give EVT en mere kollektiv karakter for at øge antallet af volontører samt EVT's virkning og synlighed.

- Kommissionens forslag til fremtidigt retsgrundlag kan ud over den individuelle EVT omfatte en kollektiv EVT, idet balancen mellem de to former bevares.

24. Antallet af deltagere i EVT skal øges.

- Programmets budget er fastlagt for perioden 2000-2006. Inden for disse rammer er der ikke megen manøvremargin til at øge antallet af EVT'er.
- Imidlertid foreslår Kommissionen, at arbejdsgruppen i 2004 undersøger mulighederne for at gøre EVT mere fleksibel, bl.a. med faste regler med henblik på at øge antallet af deltagere.
- Denne anbefaling vil blive inddraget i forslaget til fremtidigt retsgrundlag for ungdomsprogrammet. En mærkningsordning vil kunne gøre det muligt at anerkende volontørtjenester, der støttes i forbindelse med nationale eller regionale programmer, som EVT.

5.1.4. Anbefalinger vedrørende aktion 3

25. Det forekommer hensigtsmæssigt at knytte opfølgingslegater sammen med EVT.

- Denne ændring kan ikke foretages inden for rammerne af det nuværende program. Imidlertid vil Kommissionen lade denne anbefaling indgå i sit forslag til nyt retsgrundlag på ungdomsområdet (jf. også anbefaling 19).

26. Aktionen skal udvikles omkring de unges aktive deltagelse, uformel og ikke-formel læring samt social integration

- Kommissionen har omlagt aktionen, navnlig efter seminarerne i 2002 og 2003 om dette spørgsmål.
- Kommissionen påtænker ligeledes at bruge aktion 3 som privilegeret instrument for unges deltagelse efter iværksættelsen af pilotprojekterne vedrørende deltagelse i 2003 og 2004.
- Denne aktion er et instrument for strategien til fremme af unges integration i programmet. Kommissionen agter at afdække særlige indikatorer for bedre at kunne følge op på, hvordan aktionen bidrager til dette mål (2004-2006).

27. Støtten til aktion 3.1 (gruppeinitiativer og netværksprojekter) skal styrkes, bl.a. ved at bruge især aktion 5 til at foreslå kontaktseminarer for at forberede netværksprojekter.

- Der blev i 2002 og 2003 afholdt kontaktseminarer for at give unge, der allerede har gennemført et initiativprojekt under Ungdom, mulighed for at skabe netværksprojekter. Denne type seminarer vil blive videreført i de kommende år.
- I 2004-udgaven af brugervejledningen for programmet Ungdom står der, at aktion 5 støtter aktiviteter under aktion 3.

- Med henblik på at forbedre opfølgningen af netværkssamarbejdet vil Kommissionen foreslå, at der udvikles overvågningsindikatorer (2004-2006).

5.1.5. *Anbefalinger vedrørende aktion 4*

I øjeblikket er det for tidligt til at evaluere resultaterne af aktion 4. Der er indtil dato kun iværksat et meget begrænset antal projekter. Således vedrører resultaterne af denne evaluering kun aspekter i forbindelse med iværksættelse af aktionen.

28. Procedurerne for de fælles aktioner bør forenkles.

- Kommissionen mener, at gruppen på tværs af udvalgene vedrørende de fælles aktioner bør have et mere specifikt mandat, der giver mulighed for på de tre udvalgs vegne at give Kommissionen en udtalelse om de årlige temaer og projektudvælgelsesprocedurer uden efterfølgende at skulle rette en formel henvendelse til de tre udvalg.
- Kommissionen vil i 2004 se på muligheden for at forenkle de administrative procedurer, som involverer Kommissionens forskellige tjenestegrene.
- I den nye generation af programmet foreslår Kommissionen fleksible overgangsmuligheder programmerne imellem.

29. Der bør tages mere hensyn til ungdommen i de fælles aktioner

- Selv om de projekter, der blev udvalgt i 2001, hovedsagelig kom fra store organisationer, som kun i ringe grad repræsenterede ungdomsområdet, giver temaerne i 2002, 2003 og 2004 betydelig plads til egentlige ungdomstemaer som unges aktive medborgerskab. Kommissionen har til hensigt at fortsætte ad denne vej i 2005 og 2006.
- De, der har fået udvalgt projekter i 2002 og 2003, er delvis ngo'er tæt på ungdommen.
- Kommissionen er af den opfattelse, at deltagelsesfrekvensen i fælles aktioner for repræsentanter for ungdomsmiljøet kan øges, hvis de nationale kontorer inddrages mere med henblik på at informere potentielle ansøgere.

30. Udvalgelseskriterierne for de fælles aktioner bør lempes.

- Projekterne under de fælles aktioner er projekter, der enten har en strukturerende virkning (definition af nye metoder osv.) eller en laboratorieeffekt (forsøg med nye metoder osv.). Der er et begrænset antal, og kriterierne skal derfor fastlægges i overensstemmelse hermed.
- Indkaldelsen af forslag skal være klar, velstruktureret og gennemsigtig. Det forekommer derfor vanskeligt at udsende helt åbne indkaldelser af forslag, som nogle har ønsket.
- Kommissionen er derimod af den opfattelse, at kravet om forenelighed mellem alle områder, der bidrager til de fælles aktioner, er overdrevet (i øjeblikket: almen

uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom) og i visse tilfælde vil kunne begrænses til fælles aktioner mellem to områder.

31. Det er nødvendigt at udvikle en strategi for udnyttelse af de fælles aktioner.

- Kommissionen mener, at kommunikationen omkring de fælles aktioner, informationen om indkaldelser af forslag og udnyttelsen af resultaterne af de første projekter skal styrkes.
- Kommissionen mener, at multiplikatoreffekten af de fælles aktioner skal udnyttes bedre.
- Kommissionen vil træffe foranstaltninger hertil (internetsted, møder mellem støttemodtagere og nationale kontorer osv.).

5.1.6. Anbefalinger vedrørende aktion 5

32. Man må fortsat fokusere på kvalitet og kapacitetsopbygning inden for ungdomsarbejdet.

- For Kommissionen er det nødvendigt at øge kvaliteten af ungdomsarbejdet.
- Projekterne under aktion 5 på centralt og decentralt plan, de store aktion 5-projekter, SALTO-ressourcecentre og partnerskabet mellem Europarådet og Kommissionen om den europæiske uddannelse af ungdomsledere vil blive brugt til at nå det mål.
- Disse foranstaltninger vil blive støttet af et aktivt netværkssamarbejde og udbredelse af eksempler på god praksis, som om nødvendigt involverer unge, med henblik på at opretholde en løbende udveksling.
- I den forbindelse agter Kommissionen at afholde en ny erhvervsuddannelsesudstilling ("Bridges for Training") i 2004, hvor den regner med at samle de vigtigste aktører fra erhvervsuddannelsesområdet.
- I forbindelse med det fremtidige retsgrundlag kan Kommissionen foreslå en specifik foranstaltning til støtte for "Youth Work".

33. Aktion 5 skal fortsat fremme alle unges adgang til programmet.

- Kommissionen mener, at man skal bestræbe sig på at sikre en bedre målretning mod unge med dårligere muligheder og unge, der bor i fjerntliggende landdistrikter, ved at styrke informations- og kommunikationsindsatsen på lokalt og regionalt plan (jf. anbefaling 3 og 4).
- Der vil i arbejdsprogrammet for 2004 blive tilføjet målsætninger, som specifikt sigter mod disse målgrupper. I den forbindelse vil der blive en øget synergieffekt med Salto-ressourcecentret, der beskæftiger sig med integration af unge i programmet.
- Endvidere skal de muligheder, der ligger i direkte mundtlige udvekslinger og i informationsteknologien, udnyttes fuldt ud for at nå en bredere vifte af unge og for at give dem udtømmende oplysninger om programmet Ungdom og dets prioriteter.

- Programmet finansierer EURODESK, og Kommissionen vil snarest etablere en Ungdomsportal for at støtte informationsindsatsen.
- Der vil blive taget hensyn til denne anbefaling i forbindelse med det fremtidige retsgrundlag.

34. Forenkle aktion 5 og gøre den mere fleksibel.

- Kommissionen mener, at kompleksiteten ved aktion 5 både er en fordel (aktiviteterne anses for at være en kreativ støtte for projektpræsentationen) og en relativ ulempe, eftersom antallet af aktiviteter og de anvendte kriterier undertiden betragtes som restriktive.
- På kort sigt mener Kommissionen ikke, at projektpræsentationsformen skal ændres for at stabilisere procedurene og fremme forståelsen.
- I 2004 analyserer arbejdsgruppen forskellige muligheder for at øge fleksibiliteten.

35. Behov for at videreføre støtten til nyskabende aktiviteter.

- Kommissionen er af den opfattelse, at nyskabende projekter ledsaget af en relevant formidling af de opnåede resultater er en vigtig del af de europæiske ungdomsprojekters merværdi.
- Kommissionen har til hensigt at udsende årlige – indtil 2006 – indkaldelser af store projekter med henblik på at støtte kapacitetsopbygning og innovation vedrørende international uddannelse og internationalt samarbejde inden for ungdomsarbejdet.
- Kommissionen tager hensyn til denne anbefaling i det fremtidige program.

36. Der bør følges op på virkningen af aktion 5 på programmets øvrige aktioner.

- Kommissionen foreslår, at der defineres en indikator i 2004 for at forbedre opfølgningen af aktion 5's virkning på de øvrige aktioner.

37. Ungdomslederne anmoder om, at der indføres en støtteaktivitet inden for politiske aktioner for unge og nærmere betegnet i forbindelse med forskningen på området.

- I 2004 ventes Rådet at vedtage fælles mål vedrørende ”en større viden om unge”. Det vil give Kommissionen mulighed for at lægge en plan for aktioner i tilknytning til forskningen på ungdomsområdet for 2005-2006.
- Kommissionen vil kunne indføre en særlig foranstaltning vedrørende forskningen i forbindelse med det fremtidige retsgrundlag for ungdomsområdet.

38. Det er vigtigt, at der på EU-plan defineres kvalitetsstandarder for ungdomsaktiviteter.

- Kommissionen vil afholde møder for at udveksle god praksis på området (2004-2006).

- Samarbejdet mellem Kommissionen og Europarådet vil blive rettet mod fastlæggelsen af kvalitetsstandarder.

5.1.7. anbefalinger vedrørende partnerskabet mellem Europarådet og Kommissionen om den europæiske uddannelse af ungdomsledere.

39. Ledelsesstrukturen skal gøres tydeligere, nærmere betegnet de gældende udvælgelses- og beslutningsprocedurer inden for rammerne af overenskomsten.

- Kommissionen mener, at en tydeliggørelse af de forskellige parter's ansvarsområder og en udvidelse af kommunikationen (Internet og publikationer) vedrørende udvælgelses- og beslutningsprocedurer vil øge overenskomstens kvalitet.
- Kommissionen sørger især for, at partnerskabets kompetencer og værktøjer udnyttes effektivt, f.eks. ved at styrke netværket af undervisere, som arbejder med de uddannelser, der tilbydes i forbindelse med overenskomsten.
- Disse spørgsmål vil få øget vægt i den nye overenskomst med Europarådet på uddannelsesområdet, som Kommissionen vil sætte på skinner i 2004.

40. Der skal indføres en mere integreret tilgang til de forskellige parter, der arbejder med ungdomsuddannelse

- Kommissionen sørger for, at synergien mellem de forskellige parter, aktiviteter og værktøjer i henhold til overenskomsten styrkes på alle niveauer. Med henblik herpå har den til hensigt i højere grad at inddrage de nationale kontorer og Salto-ressourcecentre i det partnerskab, der er indgået i henhold til den eksisterende strategi.
- Kommissionen skal ligeledes have som mål om nødvendigt at udnytte synergieffekterne mellem de tre samarbejdsområder (uddannelse, forskning, Euro-Med) med Europarådet.

41. Der skal være større opmærksomhed om formidling af resultater og god praksis.

- Kommissionen vil bestræbe sig på at styrke overenskomstens multiplikatoreffekt, både ved at sætte mere fokus på multiplikatornetværket og ved at øge synergier og krydsreferencer mellem alle publikationer, der udgives i forbindelse med overenskomsten.
- Den vil sørge for, at uddannelsesmoduler og andre værktøjer bliver præsenteret, så de kan omsættes og udnyttes på nationalt, regionalt og lokalt plan. Kommissionen søger at finde ud af, hvordan lokale ungdomsledere kan inddrages i denne proces.

5.1.8. anbefalinger vedrørende aktioner med tredjelande

42. Det er blevet anbefalet at øge de midler, der afsættes til samarbejdet med tredjelande.

- Der vil kunne tages hensyn til denne anbefaling i budgetterne for 2004-06 og i det nye program.

43. Det er anbefalet at øge antallet af ressourcecentre

- Denne anbefaling er allerede imødekommet, idet der er oprettet et ressourcecenter for SNG ud over de centre, der allerede arbejder for Sydøsteuropa og Euro-Med.

44. Der må udfoldes ekstra bestræbelser på at gøre aktionen mere synlig og fremme adgangen for organisationer i tredjelande.

- Kommissionen har allerede i 2003 truffet foranstaltninger til at imødekomme denne anbefaling, bl.a. ved at oprette et ressourcecenter for Samfundet af Uafhængige Stater (SNG), lancere Euro-Med-platformen og den europæiske ungdomsuge, hvor der under overskriften "Ungdommen i aktion" blev sat fokus på programmet, idet en af prioriteterne var samarbejdet med Middelhavspartnerne.
- I 2004 har Kommissionen planer om at iværksætte begivenheder såsom konferencer, seminarer og møder mellem forvaltninger og ungdomsorganisationer.
- Ressourcecentrenes arbejde vil ligeledes blive fremmet, bl.a. gennem en forbedring af internetstedet.
- Kommissionen vil eventuelt overveje at oprette en særlig aktion for tredjelande i forbindelse med det fremtidige retsgrundlag.

45. Formidlingen af resultater og informationer til lokale organisationer skal gøres mere effektiv.

- Kommissionen mener, at denne anbefaling delvis imødekommes ved oprettelsen af ressourcecentret for SNG og forlængelsen af arbejdet for ressourcecentre for Sydøsteuropa og Euro-Med.
- Flerårige programmer i stor skala vil også kunne bidrage til dette mål, således som det blev påvist gennem pilotprojekterne for Balkan: "youthNET" og "Balkan Youth Project".
- Kommissionen har planer om at foreslå en prioritet rettet mod SNG-landene og landene i det sydlige Middelhavsområde for indkaldelsen af forslag til aktion 5 i 2005.
- I forbindelse med Euro-Med vil oprettelsen af platformen Euro-Med Ungdom gøre det lettere at formidle information til de lokale organisationer.

46. Modellen for Euro-Middelhavsprogrammets aktion for unge skal overføres til Balkan- og SNG-landene, idet der oprettes regionale delprogrammer finansieret af supplerende ressourcer, der frigøres i henhold til eksterne budgetposter, og oprettes nationale koordinationsstrukturer.

- Kommissionen er ved at se på mulighederne for at oprette denne type program for de to nævnte regioner i 2005. Det vil bl.a. afhænge af hvilke økonomiske ressourcer og forvaltningsressourcer der kan afsættes til dette formål.

- I udkastet til det fremtidige retsgrundlag sørger Kommissionen for, at der indføres ordninger, så forskellige programmer kan pulje deres ressourcer, typisk til aktioner i lighed med Euro-Med Ungdom.

47. Det er anbefalet at foretage en geografisk udvidelse.

- På baggrund af de begrænsede ressourcer overvejer Kommissionen et muligt alternativ: at der i det nye retsgrundlag indføres en modulbaseret metode til at åbne programmet for en bredere vifte af lande, indledningsvis landene i det øvrige Europa.
- For de fjernest liggende regioner vil samarbejdet blive koncentreret om ungdomsledere / multiplikatoreffekter og skal fremme visse prioriterede temaer.
- En arbejdsgruppe bestående af de nationale kontorer, som ventes oprettet i 2004, skal analysere, om en sådan tematisk metode allerede er klar til at blive indført i det nuværende program.

48. Det er blevet anbefalet at give tilladelse til at blande flere regioner i samme projekt.

- Kommissionen mener, at denne anbefaling er i modstrid med anbefalingen om at oprette regionale delprogrammer efter Euro-Med-modellen, og at det ikke vil være hensigtsmæssigt at kombinere naboregioner med henblik på en eventuel medfinansiering fra eksterne budgetposter.
- Hvad de øvrige lande angår, undersøger evalueringsarbejdsgruppen mulighederne for at indføre en tematisk metode i stedet for en geografisk.

49. I evalueringerne anbefales det at gøre bilaterale udvekslinger støtteberettigede.

- Dette er ikke muligt med det nuværende retsgrundlag, hvori der kræves mindst to medlemsstater ud over tredjelande.
- Kommissionen mener, at den multilaterale dimension i udvekslingerne er et vigtigt element for at sikre den europæiske merværdi, men erkender, at bi- eller trilaterale udvekslinger kan være af værdi for at fremme adgangen for lokale eller små foreninger uden erfaring på europæisk plan.
- Evalueringsarbejdsgruppen ser på muligheden for allerede i det nuværende program at indføre trilaterale udvekslinger for at gøre det lettere for to eller flere etniske grupper i samme land at deltage.

50. 100 % dækning af deltagernes transportudgifter

- Kommissionen mener, at evalueringsarbejdsgruppen må undersøge konsekvenserne af dette forslag.

51. Det er nødvendigt at fremme organisationer fra tredjelande og lette deres aktive deltagelse i programmet ved at give dem mulighed for at indsende deres egne ansøgninger og også blive projektledere.

- Kommissionen mener, at denne mulighed vil afhænge af, om der er egnede nationale strukturer.
 - Under forudsætning af supplerende finansiering vil disse betingelser kunne skabes i forbindelse med de regionale delprogrammer, der skal oprettes.
- 52. Det er blevet anbefalet at revidere terminologien. Udtryk som ”internationalt samarbejde eller samarbejde med partnerlande” blev anset for mere passende, da de har mere positive konnotationer.**
- Kommissionen vil tage denne anbefaling i betragtning i forslaget til fremtidigt retsgrundlag.

5.2. Sammenfatning af anbefalingerne

Sammenfattende indeholder midtvejsevalueringen af programmet Ungdom følgende anbefalinger:

1. Programmet målrettes endnu mere mod målgruppen, dvs. unge fra alle miljøer, især dem med dårligere muligheder.
2. Bistanden til støttemodtagere og projekter forbedres i alle faser gennem foranstaltninger, der sikrer nærhed og kvalitet.
3. Procedurene forenkles og gøres så fleksible som muligt i forhold til målgruppen.
4. Gennemsigtighed og sammenhæng i gennemførelsen af programmet styrkes, især på decentralt plan.
5. Kvaliteten i arbejdet øges gennem en projektevaluering med feedback til støttemodtagerne og anerkendelse af de gennemførte aktiviteter.
6. Volontøraktiviteterne udvikles både kvalitativt og kvantitativt.
7. Programmet åbnes mere for tredjelande.
8. Udviklingen foregribes ved at iværksætte nyskabende projekter og foretage de nødvendige undersøgelser.
9. Programmet og de enkelte aktioner gøres synlige og de opnåede resultater udnyttes.

6. KONKLUSION

Midtvejsevalueringen af programmet Ungdom er tilrettelagt, så den inddrager alle programmets aktører: nationale forvaltninger, nationale kontorer, ungdomsorganisationer, ungdomsarbejdere og forskere.

Under gennemførelsen er der kombineret en række forskellige evalueringsmåder: rapporter fra programlande, evalueringer af særlige ordninger, ekspertmøder, arbejdsgrupper, eksterne evalueringer.

De deraf følgende budskaber er nyttige og sammenfaldende. Dels sættes der pris på programmet Ungdom. Målene herfor er i vid udstrækning nået, og der sættes pris på gennemførelsen, som er et resultat af en fælles overenskomst mellem de forskellige aktører. Dels fører evalueringen på baggrund af ungdommens udvikling, det politiske samarbejde, der er iværksat på ungdomsområdet, og de indbyggede vanskeligheder i denne type program frem til en række anbefalinger, der skal imødekommes.

I dette dokument har Kommissionen taget stilling til disse anbefalinger og forpligter sig til helt eller delvis at imødekomme dem, for visses vedkommende i løbet af det nuværende programs anden del indtil 2006 og for andres i forbindelse med dens forslag til et nyt program for unge fra 2007.

BILAG 1

Metode for undersøgelsen af virkningen

i landene, som deltager i programmet Ungdom

Undersøgelse af virkningen gennemført af en ekstern virksomhed	Intern undersøgelse af virkningen gennemført i samarbejde med det nationale kontor	Intet svar
Tyskland Belgien, flamsktalende del Spanien Ungarn Irland Litauen Luxembourg Polen Det Forenede Kongerige Island	Østrig Belgien, fransktalende del Belgien, tysktalende del Cypern Danmark Finland Frankrig Grækenland Italien Letland Liechtenstein Nederlandene Slovakiet Tjekkiet Rumænien Slovenien Estland Sverige Norge Bulgarien Malta	Portugal

BILAG 2

EUROPA-KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FOR UDDANNELSE OG KULTUR
Ungdom, Civilsamfundet, Kommunikation
Ungdom

EAC/D1/JK/NV/AP/JM/LV/HC D(2002)

Undersøgelsen af virkningen af aktion 1, 2, 3 og 5 under programmet Ungdom med henblik på udarbejdelsen af den kommende generation af programmer på uddannelses- og ungdomsområdet

1. INDLEDNING

Med henblik på udarbejdelsen af den kommende generation af programmer på uddannelses- og ungdomsområdet har Europa-Kommissionen fremlagt et forslag til retningslinjer for dette arbejde på ungdomsområdet (se notat EAC.D1/VG/12-D(2002)24639).

Formålet med nærværende dokument er at specificere forventningerne til programlandenes gennemførelse af de planlagte aktioner forud for den evaluering, der kræves i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1031/2000/EF af 13. april 2000 om oprettelse af programmet for unge.

Af tidsmæssige årsager foreslås det at koncentrere indsatsen om:

- (1) en analyse af, i hvor høj grad programmet Ungdoms generelle målsætninger og de mere specifikke målsætninger i programmets enkelte aktioner er blevet opfyldt med hensyn til at have den forventede virkning på ungdommen, organisationerne og politikkerne, lovgivningen og institutionerne, og
- (2) et antal anbefalinger vedrørende den kommende generation af programmet.

En kvantitativ evaluering af det eksisterende program er ikke nødvendig, idet der allerede findes den type data.

Programlandene opfordres til at følge den foreslåede struktur og give tilbagemeldinger til Europa-Kommissionen om de forskellige emner, der er omfattet af nedenstående retningslinjer.

2. AFGRÆNSNING AF OG TIDSRAMME FOR VIRKNINGSVURDERINGEN

Nærværende dokument tilsendes de nationale myndigheder i programlandene. Vurderingen dækker programmet Ungdom i perioden fra 2000 og frem. Henvisninger til eller sammenligning med tidligere programmets evalueringsresultater, tendenser, resultater eller

udfordringer er dog velkomne. Vurderingen vedrører udelukkende de aktiviteter under aktion 1.1, 2.1, 3 og 5.1, som programlandene har modtaget støtte til under programmet Ungdom. Hvad angår aktion 1.2, 2.2 og 5.1.2. (samarbejde med tredjelande) har Kommissionen igangsat en separat ekstern evaluering.

De nationale kontorer opfordres til at sende de endelige resultater til Kommissionen (GD EAC, Direktorat D.1 Ungdom, rue Van Maerlant 2, B-1049 Bruxelles) inden 30. juni 2003 på engelsk, fransk eller tysk.

3. METODER

Valget af relevante virkemidler og strategier vil blive overladt til de nationale myndigheder, som i den forbindelse skal iagttage retningslinjerne i nærværende dokument. Det står også de nationale myndigheder frit for at outsource nogle af aktiviteterne.

Høringen skal fokusere på programmet Ungdoms kvalitet og virkning. Den kvalitative vurdering skal foretages på grundlag af eksisterende materiale, som de nationale kontorer har til rådighed, og helst suppleres med casestudier, interviews og livshistorier fra unge deltagere og organisationer. Det kunne være nyttigt at nedsætte arbejdsgrupper eller afholde seminarer på nationalt plan for at samle information og sammenligne resultater. Det anses for væsentligt, at der trækkes på holdninger og erfaringer hos de unge, som tidligere har deltaget i ungdomsprojekter.

For hver aktion under programmet Ungdom (1, 2, 3 og 5) opfordres programlandenes nationale myndigheder til at:

- vurdere virkningen på unge mennesker, ungdomskonsulenter, organisationer og lokalsamfund, politikker, lovgivning og institutioner (se kap. 7), og at
 - vurdere virkemidlernes effektivitet (se kap. 8)
- samt mere generelt at
- udarbejde anbefalinger til fremtidige programmer (se kap. 9).

4. DE NATIONALE KONTORERS ROLLE

De nationale kontorer varetager de vigtigste funktioner i gennemførelsen af programmet Ungdom på nationalt plan, og deres bidrag til denne virkningsvurdering er derfor af afgørende betydning. De nationale myndigheder skal dog fortsat have det fulde ansvar for den løbende evaluering af hele processen, men kan trække på de nationale kontorers erfaringer og tilgængelige information, når de skal indsamle data og oplysninger. De nationale kontorer har statistisk materiale og rapporter fra projekter, besøg på stedet, seminarer, evalueringsmøder, osv. til rådighed og kan også yde støtte og give input til den supplerende dataindsamling.

5. GENERELLE MÅLSÆTNINGER FOR PROGRAMMET UNGDOM

Følgende målsætninger er udspecificeret i afgørelse nr. 1031/2000/EF om programmet for unge:

- Fremme af de unges aktive bidrag til de europæiske integrationsbestræbelser gennem deltagelse i tværnationale udvekslinger inden for EU eller med tredjelande for at øge forståelsen for den kulturelle mangfoldighed og de fælles grundlæggende værdier i Europa og således bidrage til at fremme overholdelsen af menneskerettighederne og bekæmpe racisme, antisemitisme og fremmedhad.
- Styrkelse af de unges solidaritetsfølelse ved i højere grad at lade dem deltage i tværnationale, almennyttige aktiviteter, som gennemføres i EU eller med tredjelande, især tredjelande, som EU har indgået samarbejdsaftaler med.
- Fremme af de unges initiativ, iværksætterånd og kreativitet, således at de kan deltage aktivt i samfundslivet, og dermed også af anerkendelsen af værdien af uddannelsesmæssige erfaringer, der er erhvervet i europæisk sammenhæng uden for det formelle uddannelsessystem.
- Styrkelse af samarbejdet på ungdomsområdet ved at fremme udvekslingen af god praksis, uddannelsen af ungdomskonsulenter/-ledere og udviklingen af nyskabende aktioner på fællesskabsplan.
- Garanti for, at alle unge uden undtagelse har adgang til aktiviteterne under programmet. Kommissionen og medlemsstaterne skal sikre, at der gøres en særlig indsats for at hjælpe de unge, der af kulturelle, sociale, fysiske, mentale, økonomiske eller geografiske årsager har særlige vanskeligheder ved at deltage i de relevante handlingsprogrammer på fællesskabsplan eller nationalt, regionalt eller lokalt plan, og at hjælpe små lokale grupper. Kommissionen skal i den forbindelse tage hensyn til de nævnte målgruppers vanskeligheder og dermed bidrage til at bekæmpe udstødelse.

I øvrigt understreges det i afgørelsen, at det er nødvendigt at tilvejebringe lige muligheder for unge mænd og kvinder i samfundet.

6. SPECIFIKKE MÅLSÆTNINGER FOR PROGRAMMET UNGDOM

- Støtte til tværnational mobilitet blandt de unge.
- Støtte til anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologier (IKT) på ungdomsområdet.
- Fremme af unionsborgerskab og de unges engagement i opbygningen af EU.
- Fremme af sprogkunderskab og forståelse af forskellige kulturer.
- Støtte til pilotprojekter baseret på tværnationale partnerskaber med henblik på at fremme innovation og kvalitet på ungdomsområdet.
- Udvikling på EU-plan af metoder til analyse og opfølgning af ungdomspolitikken og dens udvikling samt udvikling af metoder til udbredelse af god praksis.

7. PRIORITETER PR. AKTION

7.1. Aktion 1

- Tilbyde unge mennesker mulighed for mobilitet og aktiv deltagelse.
- Inddrage unge mennesker, som er med i en EU-aktivitet for første gang, og mindre eller lokale grupper uden erfaring på EU-plan.
- Fokuserer på multilaterale mobilitetsaktiviteter for grupper.
- Yde støtte til bilaterale gruppemobilitetsaktiviteter, hvis dette er berettiget under hensyn til målgrupperne (unge med færre muligheder) eller et særligt pædagogisk tiltag.
- Sørge for, at de unge får sproglige og tværkulturelle kundskaber.
- Udvikle projekter i tilknytning til bekæmpelsen af racisme og fremmedhad.

7.2. Aktion 2

- Inddrage unge mennesker aktivt og personligt i ulønnede og almennyttige aktiviteter, der er med til at dække en række behov i samfundet på vidt forskellige områder.
- Skaffe de unge volontører en uddannelsesmæssig erfaring uden for det formelle uddannelsessystem med henblik på at styrke deres sociale og kulturelle færdigheder og deres beskæftigelsesegnethed.
- Gennemføre volontørtjenesteprojekter baseret på partnerskab og ansvarsdeling mellem den unge volontør, sendeorganisationen og værtsorganisationen.
- Tilvejebringe kortvarige volontørtjenester og specifik støtte og uddannelse til personer med færre muligheder og hjælpe dem med en gradvis integration i længerevarende volontørtjenester og/eller andre aktioner under programmet Ungdom.
- Indføre volontørtjenesteaktiviteter som et nyt element i eksisterende og/eller nye partnerskaber mellem organisationer/foreninger/strukturer, som er aktive inden for social-, kultur-, ungdoms- eller miljøområdet.
- Inddrage organisationer, som endnu aldrig har deltaget i den europæiske volontørtjeneste.
- Indlemme nye aktivitetsområder eller indføre nyskabende træk.
- Give lokalsamfundet en merværdi og støtte dets udvikling.
- Udstyre volontørerne med et dokument (certifikat), som bekræfter deres deltagelse og den erfaring og de kundskaber, de har erhvervet under aktion 2.

7.3. Aktion 3

- Fremme de unges initiativ, iværksætterånd og kreativitet.

- Befordre de unges aktive deltagelse og integration i samfundet gennem udvikling af fælles initiativer på lokalt, regionalt eller nationalt plan.
- Udvikle de unges sociale og kulturelle færdigheder for at styrke deres beskæftigelsesegnhed.
- Udvide ungdomsinitiativerne til også at omfatte lignende initiativer, der gennemføres i andre medlemsstater/programlande ved hjælp af netværksprojekter.
- Styrke ungdomsinitiativernes europæiske dimension.
- Inddrage dårligt stillede unge.
- Udforme projekter til bekæmpelse af racisme og fremmedhad.

7.4. Aktion 5

- Bidrage til videreuddannelse af personer, der er involveret i ungdomsarbejde, navnlig de personer, som planlægger at deltage eller allerede er med i aktiviteter under aktion 1, 2 og 3, som direkte inddrager unge, med det formål at sikre, at aktiviteterne er af høj kvalitet.
- Udvikle aktiviteter med særligt fokus på udveksling af erfaringer og god praksis for at befordre og fremme oprettelsen af holdbare tværnationale partnerskaber og netværk mellem aktører inden for ungdomsarbejdet.
- Udbrede og fremme resultaterne af projekter og aktiviteter af høj kvalitet.
- Bidrage til eksperimentelle, nyskabende aktiviteter, der gennemføres ved fælles hjælp af deltagere med forskelligartet baggrund.
- Forbedre unges adgang til programmet og styrke deres initiativ og aktive deltagelse i samfundet.
- Undersøge, hvilke faktorer som hindrer marginaliserede unges sociale integration i samfundet.
- Udforme projekter til bekæmpelse af racisme og fremmedhad.

8. VURDERING AF VIRKNING OG KVALITET - BESVARES FOR HVER ENKELT AKTION

8.1. Virkningen på unge mennesker

1. Hvad er den påregnede virkning af aktionerne på unge mennesker efter tre års gennemførelse af programmet Ungdom - i henseende til ovenstående generelle og specifikke målsætninger?
2. Og i henseende til de årlige prioriteter?
3. I henseende til de unges multikulturelle indlæring, erhvervelsen af nye sociale og personlige evner og færdigheder, som styrker de unges personlige udvikling og eventuelle beskæftigelsesegnhed?

4. I henseende til øget inddragelse af de unge i samfundet og nedsat risiko for, at de bliver inddraget i risikoadfærd?
5. I henseende til adgang for alle unge til programmet Ungdom, såvel organiserede som uorganiserede unge og unge med færre muligheder?

8.2. Virkningen på ungdomskonsulenter, organisationer og lokalsamfund

1. Hvad er den påregnede virkning af aktionerne på ungdomskonsulenter, organisationer og lokalsamfund efter tre års gennemførelse af programmet Ungdom - i henseende til ovenstående generelle og specifikke målsætninger?
2. Og i henseende til de årlige prioriteter?
3. Hvordan fik deltagelsen i projekter med støtte fra aktionsmidlerne betydning for ungdomskonsulenternes, organisationernes og lokalsamfundenes daglige virke?
4. I henseende til at indføre nye elementer i eksisterende partnerskaber og/eller oprette nye partnerskaber mellem organisationer/foreninger/strukturer?
5. I henseende til at styrke det tværnationale samarbejde på ungdomsområdet gennem udveksling af god praksis, uddannelse og udvikling af nyskabende aktioner?
6. Hvilke typer multiplikatoreffekt har især manifesteret sig i henseende til organisationer og lokalsamfund?

8.3. Virkning på politikker, lovgivning og institutioner

1. Hvordan påvirkede aktionen politikker, lovgivning og statslige institutioner på nationalt, regionalt og lokalt plan?
2. Adskiller fællesskabsaktionen sig fra de forskellige nationale eller regionale aktioner af samme type? Er fællesskabsaktionen et supplement til de nationale aktiviteter?
3. Hvordan og i hvilket omfang overholdt De selv de årlige aktionsspecifikke prioriteter for perioden 2000-2002? I hvilken grad har prioriteterne 2000-2002 været relevante for opfyldelsen af programmets målsætninger? Hvilke nationale prioriteter tilføjede De selv?
4. Findes der i Deres land en juridisk status for volontører i volontørtjeneste? Hvordan vurderer De arbejdsmarkedets, uddannelsesinstitutionernes og statens anerkendelse af de dokumenterede uddannelsesmæssige erfaringer og færdigheder, som er erhvervet uden for uddannelsessystemet i forbindelse med den europæiske volontørtjeneste?

9. VIRKEMIDLERNES EFFEKTIVITET

1. I hvilket omfang er de eksisterende virkemidler inden for den enkelte aktion velegnede til at opfylde aktionernes målsætninger og prioriteter (bilaterale og multilaterale udvekslinger, langvarige og kortvarige volontørophold, gruppeinitiativer og opfølgningslegater, supplerende tiltag)?

2. Giver deltagelsen i en aktion de unge lyst til senere at deltage i endnu en aktion under programmet Ungdom?

10. ANBEFALINGER VEDRØRENDE DEN KOMMENDE GENERATION AF PROGRAMMET

10.1. Generelt

1. I henseende til de aspekter og/eller aktiviteter, der har været særligt vellykkede i det nuværende program Ungdom? Hvilke specifikke målsætninger og prioriteter ville De anbefale, at man fastholder for det kommende program? Hvilke specifikke målsætninger og prioriteter ville De anbefale, at man indfører i fremtiden?
2. Findes der nye historiske eller sociale udfordringer, der bør tages op i det kommende program?
3. Hvilke virkemidler og administrative eller procedurerelaterede aspekter bør efter Deres mening justeres i det kommende program Ungdom, for at det kan blive mere resultatorienteret og effektivt?
4. Hvilket alternativ kunne De anbefale til den nuværende praksis med mikroprojektledelse baseret på projektudvælgelse? Angiv venligst nærmere, hvordan en eventuel støtte-, udvælgelses- og overvågningsmekanisme kan indrettes.
5. Ville De gå ind for i højere grad af inddrage lokale, regionale og/eller nationale myndigheder i forvaltningen og/eller finansieringen af programmet Ungdom?
6. I hvilket omfang kunne en systematisk og offentlig medfinansiering af ungdomsprogrammet, enten samlet på nationalt plan eller mere specifikt på regionalt eller lokalt plan, være en løsning på problemet med den stigende efterspørgsel efter midler fra ansøgerside?
7. I hvilket omfang ville det være fornuftigt at revidere og eventuelt udvide samarbejdet med internationale organisationer?

10.2. Aktionsspecifikke anbefalinger

1. Hvordan kan de enkelte aktioners generelle og specifikke målsætninger opfyldes bedre?
2. Hvordan kan man forøge virkningen af programmets forskellige aktioner på unge mennesker, lokalsamfund og organisationer?
3. Hvordan kan virkningen på politikker, lovgivning og institutioner øges, herunder med hensyn til anerkendelse af ikke-formel læring?

BILAG 3

- Midtvejsevaluering af samarbejdet med tredjelande under programmet Ungdom 2000-2002: http://europa.eu.int/comm/youth/program/index_en.html